

ZEMPLÉN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLÉN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSÁRA:

Egész évre . . . 12 kor.
Félévre 6
Negyedévre . . . 3

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem adatkak
vissza.

Egyes szám ára 30 fill.

A nyilttérben minden
garmond sor díjja 40 fill.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 2 fill.

Petitnél nagyobb, avagy
diszkrétivel, vagy körzet-
tel ellátott hirdemények-
ért térmenték szerint min-
den négyszög centim. után
6 fill. számítottatik.
Állandó hirdetéseknek ked-
vezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldé-
mények a kiadóhivatalhoz
intézendők.

Erzsébet királyné életéből.

Irta: Thomán David dr.*

A harangok melánkólikus zugása jelzi szé-
les e hazában a szeptember 10-iki napnak szo-
morú jelentőségét. A nép életében gyökeret
vert ájtatosság e gyászos emlékü napon lélek-
emelően manifesztálódik. A népnek apraja,
nagyja elzarándokol ezen a napon Isten házaiba,
a templomokba. Nem örömmünnepre gyülekszik
az ájtatos közönség, hanem egy véghetetlen
fájdalmas esemény évfordulójának emlékére se-
reget egybe: imádkozni az oly váratlanul, go-
nosz, gyilkos kéz által körünkől kiragadott,
jóságos, szeretett, imádott Erzsébet királynénak
lelki üdvéért!

Minden magyar ember szívében él és élni
fog örökké e jóságos királyné emléke. Kiki érzi
a szentes közönség, hanem egy véghetetlen
évente e gyásznap megőrzésének magasz-
tos eszméjét.

És mi mivel róvhatnók le jobban kegye-
letünk adóját, mint avval, hogy ez évforduló
napján Övele foglalkozunk, az O élte folyására
vonatkozó főbb mozzanatokat felelevenítjük, al-
kalmat nyújtván erényeivel megismerkedhetni
és hazánk, nemzetünk iránt tanúsított véghetel-
en vonzalmáról és szeretetéről mindinkább
meggyőződhetni.

Vessünk tehát visszapillantást életére.
Kezdjük meg ottan, a hol bölcsője ringatott.

Jóságos Erzsébet királynénak gyermekéveit
Bajorországban, a München mellett Posseho-
fenben, nem messze a Stahrenbergi-tóltól töltötte,
egy remek szép kastélyban, közel a bajoror-
szági Alpesehez. Ezeket nagyon megkedvelte,
keresztül-kasul barangolta. Ez növelte a vele szü-
letett vig kedélyt is. A testedző mozgásokért raj-
jongott, szerette a lovaglást, csónakozást, gya-
loglást, mely kedvtelések képezték valószínű-
en alapját a későbbben oly rendkívüli szeretet-
tel ápoló testedző sportoknak.

Erzsébet királyné édes anyja — királyunk
édes anyjának testvére — Ludovika hercegnő,

* Az adatokat A. de Burgh angol szerzőnek Robitsek Olga cs. és kir. törzsorvos neje által németre for-
ditott művéből merítettem. Címe: „Elisabeth Kaiserin von
Oesterreich u Königin von Ungarn. Bletter der Erin-
nerung. Th.

TÁRCA.

Szenvedők.

A szenvedőkkel én együtt kesergek,
Velük jajongva száll a sóhajom . . .
E búsongások közt rózsás ifjuságom
Szirmát hullatva meddig él vajjon?

Kegyetlen tépi gyökerét az élet,
S a szél elűzi meleg illatát:
E hideg szél a szívem szemfedője . . .
Lehelletétől elfagy a virág.

Síró jajok süvöltének körültem,
Sikongva tör a szenvedés elő,
Ki visszatartsa kintöz pusztítását,
A hervadást: óh nincs arra erő.

A szenvedők közt legjobban kesergek,
Közöttük nincsen semmi vigaszom . . .
Ők éltüknek sok fájó keservét:
En elvesztett szerelmem siratom.

(Ungvár.)

Vidor Marci.

sz oláh diák.

(Történeti korrajz a szabadságharc idejéből.)

Irta: Zombori Gedő.

III.

A Blezseny és Bucsesd között emelkedő
óriás hegy lábánál hegyi patakon kis felülesapó

kiváló gondot fordított gyermekei nevelésére,
bennök a kötelességérzetet nagyban fejlesztette,
mely már a gyermek Erzsébet szívében mély
gyökeret vert. Vele született jószívűsége, nem
kevésbé nemes gondolkodása és helyes ítélőte-
hetsége, melyek oly kiváló szép tulajdonságok,
hogy a későbbi időkben jóságos királyunkra nagy
befolyást gyakoroltak. Es noha politikával fog-
lalatoskodni és abba beavatkozni nem szeretett:
mindamellét tagadhatatlan ténynek mondat-
juk, hogy az udvari körök nemesítéséhez, val-
amint szeretett királyunk népszerűségéhez nagy-
ban hozzájárult.

Bámulatos volt lelkiereje, mely akkor ér-
vényesült leginkább, mikor felséges férjével
szomorú vagy sújtó eseményt kellett közölnie és
az azokból folyó szenvedések elviseléséhez buz-
ditóan kellett hatnia.

Nagyon érdekes és felemlítésre méltó mo-
mentum az a történelmi tény, hogy jóságos ki-
rályunk, a családi politikával szakítva, nem
szerződészerű, hanem szívbéli házasságot kö-
tött. Ludovika hercegnőnek óhaja tulajdonképp
az volt, hogy idősb leányát, Helénát, láthassa
az osztrák-magyar trónon; a véletlen azonban,
mint gyakran történik szokott, itt is beavatko-
zott, tervét meghiúsította és a szív érvényesi-
tette hatalmát! Történt pedig ez 1853. aug. hó
16-án Ischlben, hol valamint a Miksa bajor her-
ceg családja, ugy szintén akkoron Ferenc József
császár szülei is nyaraltak, velük 15 éves Er-
zsébet leányuk is, kit akkor egyszerűen „Lizl”-
nek neveztek. Ez volt a gyermekleány első ki-
rándulása. — Midőn egyszer rendes sétáiról ki-
zatért és — mint ezt rendszerint tenni szokta —
Zsófia nagynénjéhez betért, kezében nagy cso-
kor mezei virággal: ott találta unokatestvérét,
Ferenc Józsefet, kit ő addig személyesen nem,
csak arckép után ismert, azonnal felismert és
gyermekies naivitással e szavakkal fogadta:
„Grüss dich Gott Cousin“ . . .

Ez a jelenet annyira hatott a „cousin”-ra,
hogy ez a pillanat képezte életének forduló pont-
ját! Még az nap este, mikor Zsófia főhercegnő,
Ferenc József főherceg édes anyja, kirándulásra
készült s fia kendőt tett a vállára, anyja kar-
járól gyémántos karperecet oldott le és azt sugta
édes anyjának: „ezt a teánel Erzsébetnek a
szalvétája alá rejtjük“ . . . Édes anyja mitsem
válaszolt; másnap azonban, midőn ez rokonai-

malom állott, az egyik bujtogatónak, Cipariunak,
a tulajdona. Ennek a véres kezű embernek, a ki
még nem rég magát Szepeinek hívatta, gyászos
emlékü szerepe volt később Enyed elpusztításá-
ban. Mondják, hogy rablótársai, a zsákmány
fölött összeveszve, a Kis-Enyed alatti réten agyon-
verték. A balázsfalvi gyűlésről jövő izgatók itt
gyűltek össze, ide hívták, innen küldötték szél-
jel azokat, a kik falukról-falukra, kunyhókról-
kunyhókra jártak s azzal lázították az értelmetlen
tömeget, hogy a magyarok elkergették a császárt
s kimondták, hogy álljon vissza a jobbágyág és
a robot, s megbotoznak minden oláh, a ki nem
akar magyar lenni és magyar templomba járni.
De ne féljenek, a császár összefogott a muszka
cárral, neki adják a magyar urak földjeit, csak
öljenek le minden magyart! . . . A lázítók már
meg is egyeztek magok közt. Felosztották maguk
közt a magyar urak kastélyait, birtokait, sőt az
egész országot. Mindnyájan „praefect”-ek (kor-
mányzók), „decurio”-k (főispánok), „tribun”-ok
(szolgabírák) lettek, s készültek szétmenni illető
kerületeikbe, hogy a népet felfegyverezzék s ve-
zessék gyujtogató, öldöklő csatákba.

A bucsesi malomba Laureaniu gyűjtötte
össze a népvézereket és a népet. Már vért, ha-
lált üvöltött a vad nép, mikor a rozzant malom
küszöbén látható lett Waducz halálsápadt arca,
s elszorult szívtől tompa hangon, mintha sirból
jönne, így kiáltott:

— Testvérek! mit akartok?

Az irtóztató zaj megszűnt, dermesztő csend
váltotta fel.

Laureaniu odakiáltott:

val, a bajor hercegi családdal, a templomba ment,
a templom küszöbén megállott, visszalépett és
Erzsébet kir. hercegnőnek engedte át a belépést;
ezzel lett legelőször jelezve a nagy esemény. Az
ájtatosság végeztével a fiatal császár a gyerme-
kies Erzsébetet az oltárhoz vezette és a cele-
bráló lelkészhez e szavakkal fordult: „Wir er-
bitten Ihnen Segen, dies ist meine Braut.
(Ez menyasszonyom, kérjük áldását.) Három
nappal később tartották meg Ischlben az ud-
vari kápolnában az eljegyzés ünnepies szertar-
tását.

A gyermek kir. herceguő, mikor tudat-
ták vele legelőször az uralkodó elhatározását,
felkiáltott ugyan: „Ich bin ja noch ein Kind.“
(Hisz én még gyermek vagyok!) Mindazonáltal
nagy örömmel fogadta az uralkodó ajánlatát,
ki nagyon boldognak érezte magát és ezen
boldogságának minden alkalommal kifejezést is
adott.

Igy, hogy példát mondjak, történt, hogy
Donell gróffal találkozott, ki 1853. évi febr. 18-án
a Libényi-fele attentátom elhárítója, tehát élet-
mentője volt; e szavakkal szólította meg: „Na-
gyon boldog vagyok, fogadja ismételtén közö-
netemet, hogy életemet megmentette.“

1854. ápril. 24-én lett Erzsébet bajor kir.
hercegnő a hatalmas osztrák birodalom császár-
néja. Linzben lépett gőzhajóra, Nussdorfbán
szállott ki, hol vőlegénye fogadta; onnan Schön-
brunnba hajtatott.

A házassági ünnepségek káprázatóan fé-
nyesek voltak. Mint orvosnővéndék szerencsés
volтам e fesztivítások külső részeinek lefolyását
szemlélni. Az esküvő az Augustinusok tem-
plomában, hová ősi szokás szerint a Terézianom-
tól kiindulva nagy pompával érkezett a nász-
menet, a bécsi hercegek közreműködésével
tartott.

A fiatal császárnénak első kérése fiatal
férjéhez a politikai foglyok kiszabadítása volt;
356, szabadságától megfosztott egyén nyert ke-
gyelmet, mely ténynek az a hatása lett, hogy a
nép rajongó szeretettel környezte a fiatal esz-
zárnét, mely szeretet még aképp is fokozódott,
hogy az elnyomott Galicziában is a császárel-
lenes árulást tárgyazó perek beszüntettek.

A házasság örömeinek emlékére az ausztriai
himnuszhoz ő felsége engedelmével Szeidl Gá-
bor János még két szép verset csatolt.

— Fogjátok meg, üssétek agyon az árulót.

— Borostyáni! Te vagy népemnek árulója,
megrontója, mert veszélybe akard dobni e sze-
gény népet nagyravágyásból; le akarsz gyilkol-
tatni minden magyart bosszúból, mert nem adta
szívét-kezét neked egy szép magyar leány. Ebből
a célból nem megtagadtad-e, hogy leány vagy,
nem vettél-e fel magyar nevet — Borostyáni?

Laureaniu elsápadt, ajakán elhalt a szó, itt-
ott az elfojtott düh vészes morgása hallatszott,
de a meglepetés vagy félelem lezárta az ajkakat.
Waducz még merészebben közelebb lépett
a lázítókhöz.

— Mikás, nem voltál-e még 10 nap alatt
Mikes s nem hizelegve kereséd-e az abrudbányai
bánya-fiskálisságát? Fennjártál az új magyar
minisztériomban s ezért a hivatalért nem ígér-
ted-e, hogy szétjársz a nép között és életteddel
biztosítod Abrud és Zalathna épségét? Tagadd
el! Te csak az imént őrvöngve beszéltél a ma-
gyar földesurak zsarnoksága ellen. Felhivlak
titeket édes testvéreim, mondjátok meg, nem
ez a zugfiskális és apja, a gögös oláh nemes,
volt-e a jobbágyok legszívtelegebb kintője? Ott
látlak Mikula! Allj ki ide, mutasd meg kitört
karodat, összeveronsolt testedet, Mikes és apja
művét.

— Az már igaz — kiáltá Mikula — egy bo-
zontos oláh-paraszt, ugynevezett „móc.“

— Nem hallgatsz el te átkozott bolond!
Széttéptelek a néppel.

— Aha te vagy az Prodán, az erkölcsze-
lenségért kicsapott pap, s te emeled ellenem fe-
nyegető karodat Szekeres? Ott a „Máriász“ kas-

Az eredeti szöveget reprodukálom:

An des Kaisers Seite waltet,
Ihm verwandt durch Stamm und Sinn,
Reich an Reiz, der nie veraltet,
Unsere holde Kaiserin!

Was das Glück zu höchst gepriesen,
Strom auf sie des Himmel aus
Weil Franz Josef, heil Elisen
Segen Habsburgs ganzen Haus!

Ismeretes tény, hogy *Erzsébet* királyné az udvari szoros etiketnek nem volt barátja és mint Mária Antoinette: ő sem tudott ennek hódolni. (Cipőhistória például, hogy szokásba volt a cipőt csak egyszer felvenni. Ő egy hónapig is hordta. Már az első udvari ebédnél történt, mint mondják, hogy a császárné keztyűjét lehúzta, mire egy öreg udvarhölgy figyelmeztette, hogy vét az udvari szokás ellen.

— Akkor szokássá fog válni — szólott *Erzsébet* királyné — és úgy is lett.

Felsőes férjére gyakorolt befolyását nemcsak saját házában létesítendő ujtásokra használta fel, hanem szívjóságánál fogva oda igyekezett hatni, hogy a börtönügy és a sötét szadzadokból még visszamaradt barbár intézmények reformáltassanak; kivált a katonaságnál akkora divott, ugynevezett „Gassenlaufen-Spiess-Ruthenlaufen” eltörlését szeretett férjétől nászajándékkul kikérte és meg is kapta.

Nagyon jól tudjuk, hogy megboldogult *Erzsébet* királynénak nem volt barátja az udvari feszítvításoknak sem, melyek az ő egyéni izlésének nem feleltek meg; mindazonáltal tény, hogy 30 éven át mindig helyt állott és ebbeli kötelességeit a legelőzékenyebb és a legkedvesebb módon, méltóságteljesen teljesítette és csakis a trónörökös tragikus halála (1889. február hó) következtében megrendült egészségi állapota miatt, mely lelkére is oly mély hatást gyakorolt, vonult vissza végképp a nyilvános élettől és zárkózott magába. Az 1896. évben, a cári pár látogatása alkalmával, kilépett ugyan néhány rövid napra e zárkózottságból, de még akkor sem tette le gyászruháját.

Legszébben tündöklött mint *anya*, páratlan odaadást tanúsított kötelességeinek teljesítésében. — Egybekelésök első éveiben született gyermekeinek, Rudolf főherceg, Gizella és Valéria főhercegnőknek, a benső családi élet ritka boldogságáról tanúskodó szemfényeiük körében a legboldogabb felsőes édes *anya* számos éveken át napjait a gyermekszobában töltötte és szeretett kisdedeivel foglalkozott. Később, a serdülés korszakában, a tanításnál rendszerint ő maga is jelen volt; hogyha pedig fontos ügyek távol tartották, sohasem mulasztotta el magát a tanulás eredményeiről informáltatni. Főadátának ismerte oda hatni, hogy tanító és tanuló között a legszebb harmónia uralkodjék. Parancsainak hű teljesítését megkívánta, tulságos szigor azonban sohasem gyakorolt. Főhajtása volt, hogy gyermekei hálás ragaszkodással viselkedjenek mindazokhoz, kikre örökösük bízott. És csakugyan oly nagy mértékben kifejlett gyermekei szívében a háláérzet, hogy tanító és tanuló között a legszebb barátságos összhang uralkodott az utolsó percig.

Nem sokára a házasság után felsőes férjével ellátogatott Magyarországra. A sajtó seb, melyet a szabadságharc lezajlása után bekövetezett rémuralom ütött, még tátongott a nemzet szívében. Nem volt tehát csoda, hogy a magyar

télyában együtt csináltaták a hamispénzt, s rabolták a szép leányokat a kényúr háremébe. Ma már Axintye vagy, néped boldogítója. Tudományod után nem tudtál megélni, mert az nincs s most vérrel, ártatlanok legyilkolásával akarsz magadnak kenyeret keresni? De te ne higgy nekik édes népem! Ne hallgassatok ezekre az erkölestelenségök miatt kiesapott papokra, tanítókra, e tudomány nélkül való koldus fiskáriusokra! Hogy a zsákmanókból meggazdagodjanak: gyujtogatásra, öldöklésre lázitanak titeket; ígérnek földet, a mi nem az övék, a mit elvenni nem fogja engedni a törvény és igazság. Ölni fogjátok a magyart és a magyar titeket. Felgyujtott városok, falvak füstölő romjai, özvegyek, árvák jajkiáltásai, nyomor, éhség, döghalál fogja mutatni, hogy itt olyan bűn történt, a mit nem bocsát meg sem Isten, sem ember. Ti elhullatok mind iszonyu csatákban s e nyomorultak hátul lesznek, kívül minden veszedelmen majd, a ti véretek, a ti éltetek árán, hogy otkozkodjanak. Századokig együtt élt a magyar és a rumuny. Ha a föld nem termett, ha barmotok elhullott, ha betegek voltak, ha elfogyott a kenyér: ugye hogy a földesur, a magyar segített rajtatok? Nem igaz, hogy itt valaha szabad földje, birodalma lett volna a rumunynak; a szarmatáktól, góthoktól, gépidáktól mikor a magyar e földet elfoglalta, már nem talált itt római telepét. Együtt éltünk századokig, együtt kell élnünk örökre! A magyar nekünk és magának egyenlő szabadságot szerzett. Az alkotmányra megesküdtött a jó király, sem ő, sem az ország rendjei azt meg nem változtathatják. Sőt mint lázadók

nemzet-lekesülni, rajongni még akkor nem tudott; mindamellett lovagias természetét most sem tagadhatta meg és *Erzsébet*, akkor még császárné, kedvességével meghódította a sziveket és elmondhatta: *jöttem, láttam, győztem!*

Véghetetlen nagy volt *Erzsébet* királyné vonzódása a magyar nemzethez és talán nem tévedünk, hogyha azt állítjuk, miszerint az 1867-ik évi kibékülés és kiegyezés létrejöttéhez nagyban hozzájárult. És eltekintve kimagasló szép tulajdonságaitól, a mikkel a magyar nemzetet lebilincselte, állíthatjuk, hogy az ez ügyben Öneki jutott szerep hozzájárult ahhoz az entuziazmushoz, melylyel azóta körülvették, mely azóta folyton növekedett és tragikus kumuláskor oly hatalmasan kifejezést nyert. Ez a mérhetetlen rajongása a nemzetnek, bátran mondhatjuk, viszonszágon alapult; mert a halálában is dícső királyné élte alkonyáig őszinte és meleg vonzalommal viseltetett a magyarok irányában; szerette őket lovagias tulajdonságaikért; tudta becsülni politikai érett gondolkodásukat, hazaszeretötüket. Még a melánkólikus magyar zene, az édes-bús magyar népdal is rokon volt az ő egyéni érzéseivel.

Erzsébet királyné iránt érzett szeretetének kiváló jelét adta a nemzet az 1867. évi június 8-án történt koronázás alkalmával. A nemzeti lelkesedés akkor tetőpontját érte el. A szívekben rejtőzött szeretet szikrája lángot vetett magásra emelkedett és a királyné, ki már akkor a magyar nyelvet elsajátította volt, Árpád nyelvén társalgott országunk nagyjaival nemesak, de átértette a nemzet szívverését, sőt méltányolni is tudta.

Midőn felsőes királyunk, a magyarok kívánságára, a Szent-István koronájával való megkoronázását időpontját kitzerte, megjelent a magyar nemzet küldöttsége *Erzsébet* császárné előtt s azzal a kérelemmel fordult Hozzá, hogy koronáztassa magát magyar királynénak. Válaszát a küldöttség nagy meglepéssel fogadta mivel jellemezve volt abban a leendő koronás királyné érzéseinek bensősége. Válasza körülbelül úgy hangzott: Nemzete kívánságát nagy örömmel teljesíti, annál is inkább, mivel forró óhajával találkozik. Hálát ad a Mindenhatónak, hogy ezt a magasztos momentumot elérni engedti. Kérte a küldöttséget, hogy őszinte köszönetét és üdvözlét adja át nemzetnek.

A koronázás aktusának leírásával foglalkozni nem akarok; megengedik azonban, hogy *Erzsébet* királyasszonyunk megkoronázásáról röviden szólhassak.

A király megkoronázása után *Andrássy* Gyula gróf, akkor magyar miniszterelnök, jelt adott, mire háromszoros éljenzésbe tört ki a gyülekezet. A Gellért-hegyről dörögtek az ágyuk Buda és Pest összes harangjai megkondultak. A már megkoronázott király felsőes nejét most az oltárhoz vezette, hol a korona és a koronázó jelvények voltak letéve és megkezdődött a nagy mise. Meg kell említenem, hogy a koronát *Andrássy* Gyula gróf, mint nádorhelyettes, a többi jelvényeket *Socsies* horvát bán, *Mailáth* gróf országbíró, *Sennyey* Pál kir. kincstáros stb. vitték. — A királyné fejét gyémánt korona ékesítette, a Szent-István koronáját azonban csak pár percig tartották válla felett és azután a király fejére visszahelyezték. — Templomi ünneveg végeztével a káprázató fényes kíséret a lánchidon át Pestre vonult hol, mint tudva van,

ellen, a király maga fogja ellene küldeni hadseregeit, mert ez kötelessége. Ne higgyetek nekik, ha a király vagy császár nevében boldogítója. Tudományod után nem tudtál megélni, mert az nincs s most vérrel, ártatlanok legyilkolásával akarsz magadnak kenyeret keresni? De te ne higgy nekik édes népem! Ne hallgassatok ezekre az erkölestelenségök miatt kiesapott papokra, tanítókra, e tudomány nélkül való koldus fiskáriusokra! Hogy a zsákmanókból meggazdagodjanak: gyujtogatásra, öldöklésre lázitanak titeket; ígérnek földet, a mi nem az övék, a mit elvenni nem fogja engedni a törvény és igazság. Ölni fogjátok a magyart és a magyar titeket. Felgyujtott városok, falvak füstölő romjai, özvegyek, árvák jajkiáltásai, nyomor, éhség, döghalál fogja mutatni, hogy itt olyan bűn történt, a mit nem bocsát meg sem Isten, sem ember. Ti elhullatok mind iszonyu csatákban s e nyomorultak hátul lesznek, kívül minden veszedelmen majd, a ti véretek, a ti éltetek árán, hogy otkozkodjanak. Századokig együtt élt a magyar és a rumuny. Ha a föld nem termett, ha barmotok elhullott, ha betegek voltak, ha elfogyott a kenyér: ugye hogy a földesur, a magyar segített rajtatok? Nem igaz, hogy itt valaha szabad földje, birodalma lett volna a rumunynak; a szarmatáktól, góthoktól, gépidáktól mikor a magyar e földet elfoglalta, már nem talált itt római telepét. Együtt éltünk századokig, együtt kell élnünk örökre! A magyar nekünk és magának egyenlő szabadságot szerzett. Az alkotmányra megesküdtött a jó király, sem ő, sem az ország rendjei azt meg nem változtathatják. Sőt mint lázadók

ellen, a király maga fogja ellene küldeni hadseregeit, mert ez kötelessége. Ne higgyetek nekik, ha a király vagy császár nevében boldogítója. Tudományod után nem tudtál megélni, mert az nincs s most vérrel, ártatlanok legyilkolásával akarsz magadnak kenyeret keresni? De te ne higgy nekik édes népem! Ne hallgassatok ezekre az erkölestelenségök miatt kiesapott papokra, tanítókra, e tudomány nélkül való koldus fiskáriusokra! Hogy a zsákmanókból meggazdagodjanak: gyujtogatásra, öldöklésre lázitanak titeket; ígérnek földet, a mi nem az övék, a mit elvenni nem fogja engedni a törvény és igazság. Ölni fogjátok a magyart és a magyar titeket. Felgyujtott városok, falvak füstölő romjai, özvegyek, árvák jajkiáltásai, nyomor, éhség, döghalál fogja mutatni, hogy itt olyan bűn történt, a mit nem bocsát meg sem Isten, sem ember. Ti elhullatok mind iszonyu csatákban s e nyomorultak hátul lesznek, kívül minden veszedelmen majd, a ti véretek, a ti éltetek árán, hogy otkozkodjanak. Századokig együtt élt a magyar és a rumuny. Ha a föld nem termett, ha barmotok elhullott, ha betegek voltak, ha elfogyott a kenyér: ugye hogy a földesur, a magyar segített rajtatok? Nem igaz, hogy itt valaha szabad földje, birodalma lett volna a rumunynak; a szarmatáktól, góthoktól, gépidáktól mikor a magyar e földet elfoglalta, már nem talált itt római telepét. Együtt éltünk századokig, együtt kell élnünk örökre! A magyar nekünk és magának egyenlő szabadságot szerzett. Az alkotmányra megesküdtött a jó király, sem ő, sem az ország rendjei azt meg nem változtathatják. Sőt mint lázadók

ellen, a király maga fogja ellene küldeni hadseregeit, mert ez kötelessége. Ne higgyetek nekik, ha a király vagy császár nevében boldogítója. Tudományod után nem tudtál megélni, mert az nincs s most vérrel, ártatlanok legyilkolásával akarsz magadnak kenyeret keresni? De te ne higgy nekik édes népem! Ne hallgassatok ezekre az erkölestelenségök miatt kiesapott papokra, tanítókra, e tudomány nélkül való koldus fiskáriusokra! Hogy a zsákmanókból meggazdagodjanak: gyujtogatásra, öldöklésre lázitanak titeket; ígérnek földet, a mi nem az övék, a mit elvenni nem fogja engedni a törvény és igazság. Ölni fogjátok a magyart és a magyar titeket. Felgyujtott városok, falvak füstölő romjai, özvegyek, árvák jajkiáltásai, nyomor, éhség, döghalál fogja mutatni, hogy itt olyan bűn történt, a mit nem bocsát meg sem Isten, sem ember. Ti elhullatok mind iszonyu csatákban s e nyomorultak hátul lesznek, kívül minden veszedelmen majd, a ti véretek, a ti éltetek árán, hogy otkozkodjanak. Századokig együtt élt a magyar és a rumuny. Ha a föld nem termett, ha barmotok elhullott, ha betegek voltak, ha elfogyott a kenyér: ugye hogy a földesur, a magyar segített rajtatok? Nem igaz, hogy itt valaha szabad földje, birodalma lett volna a rumunynak; a szarmatáktól, góthoktól, gépidáktól mikor a magyar e földet elfoglalta, már nem talált itt római telepét. Együtt éltünk századokig, együtt kell élnünk örökre! A magyar nekünk és magának egyenlő szabadságot szerzett. Az alkotmányra megesküdtött a jó király, sem ő, sem az ország rendjei azt meg nem változtathatják. Sőt mint lázadók

ellen, a király maga fogja ellene küldeni hadseregeit, mert ez kötelessége. Ne higgyetek nekik, ha a király vagy császár nevében boldogítója. Tudományod után nem tudtál megélni, mert az nincs s most vérrel, ártatlanok legyilkolásával akarsz magadnak kenyeret keresni? De te ne higgy nekik édes népem! Ne hallgassatok ezekre az erkölestelenségök miatt kiesapott papokra, tanítókra, e tudomány nélkül való koldus fiskáriusokra! Hogy a zsákmanókból meggazdagodjanak: gyujtogatásra, öldöklésre lázitanak titeket; ígérnek földet, a mi nem az övék, a mit elvenni nem fogja engedni a törvény és igazság. Ölni fogjátok a magyart és a magyar titeket. Felgyujtott városok, falvak füstölő romjai, özvegyek, árvák jajkiáltásai, nyomor, éhség, döghalál fogja mutatni, hogy itt olyan bűn történt, a mit nem bocsát meg sem Isten, sem ember. Ti elhullatok mind iszonyu csatákban s e nyomorultak hátul lesznek, kívül minden veszedelmen majd, a ti véretek, a ti éltetek árán, hogy otkozkodjanak. Századokig együtt élt a magyar és a rumuny. Ha a föld nem termett, ha barmotok elhullott, ha betegek voltak, ha elfogyott a kenyér: ugye hogy a földesur, a magyar segített rajtatok? Nem igaz, hogy itt valaha szabad földje, birodalma lett volna a rumunynak; a szarmatáktól, góthoktól, gépidáktól mikor a magyar e földet elfoglalta, már nem talált itt római telepét. Együtt éltünk századokig, együtt kell élnünk örökre! A magyar nekünk és magának egyenlő szabadságot szerzett. Az alkotmányra megesküdtött a jó király, sem ő, sem az ország rendjei azt meg nem változtathatják. Sőt mint lázadók

Laureaniu egy rozsdás pisztolyt emelt ellene, mikor a tömegben utat törve magának, kezéből egy tisztos ősz, nehéz botjával, kiütötte a fegyvert.

— Tanuld meg *Laureaniu*, hogy rumunynak rumuny vért ontania nem szabad!

a király a koronázó dombon a koronázás utolsó aktusát végezte.

Meg kell még emlékeznem arról a lélek-emelő két tényről is, mely e napot örök nevezetességüvé avatta a történelemben és a király és a nemzet közt megtörtént őszinte kibékülésről tanuskodik; az egyik az, hogy az 1849-ben halálra ítélt *Andrássy* Gyula gróf volt az, ki ennél az aktusnál a koronát Ő Felsőge fejére tette; a másik pedig még nevezetesebb, hogy t. i. a 100.000 aranyból álló koronázási ajándékot a királyi pár visszaajándékozta a nemzetnek az 1848/49. évi honvédek özvegyei és árvái részére létesítendő alapra.

Istenben boldogult *Erzsébet* királynénak a koronázás alkalmából nemzeti ajándékkul kapott, a főváros közelében fekvő Gödöllőt nagyon megszerette és itt élte legkellemesebb napjait, mivel itt nem feszélyezte az udvari etiket és kényekedve szerint rendelkezhetett.

Szerette a magyarokat őszintén, szive egész hevével és a magyarok viszont rajongtak érte az imádásig. De nem is csoda! Hisz valódi, igazi magyar királyné volt Ő a szó szoros értelmében; a magyarok történelmét, a magyar literatúrát tanulmányozta; a magyarok tudósait és kiváló embereit megbecsülni és magasztalni tudta! Jókai a legnemesebb nők ideáljának, *Deák* Ferenc, a haza bölcsje, pedig a nemzet legnagyobb magyar asszonyának nevezte *Erzsébet* királyasszonyunkat.

Nemes szívének tanujelét noha nem egyszer láttuk és tapasztaltuk, mindamellett ki kell emelnünk, mennyire és mily mértékben manifestálódott az a *Deák* Ferenc betege és halála alkalmával. Midőn a felsőes asszony tudomására jutott e nagy férfiú súlyos betegsége, látogatást tett nála az „Angol királynő szálló”-ban, vigasztaló szavaival ügykezett nekie enyhülést szerezni. És a midőn örökre behunyta volt szemét a mély gondolkozásu, előrelátó férfiú és a magyar akadémia palotájában ravatalra tételt: mély gyászba öltözve jelent meg egyszerű udvari kocsiban, kezében tartva a kaméliákkal diszített borostyánkószort, melynek fehér atlaszszalagjain e felírás volt olvasható: „*Erzsébet királyné — Deák Ferencnek.*” Ott állott néhány percig a ravatalnál némán, könyei arcára pergetek, letette a koszorút a koporsóra, letérdelt és imádkozott, zokogva és meghatva, elannyira, hogy kénytelen volt *Fesztetits* grófnéra támaszkodni, mikor felkelt. — Ez a szivereható jelenet mély benyomást tett a jelen voltokra és néma csend kísérette a távozó királynét, kinek könyei meggyőzték a nemzetet, hogy e nemes lélek velünk érez, velünk szenved és bátran állíthatjuk, hogy bármiképp és bármi módon adott is kifejezést a magyar nemzet e hallhatatlan férfiú emlékének: *Erzsébet* királyné könyei a legnagyobb kultusz volt mégis, mely a nagy halott iránt megnyilatkozott.

A milléniomi ünnepek alkalmával 1896-ban megjelent a királyné Budapesten, résztvett az udvari ünnepeken, melyektől a trónörökös halála óta visszavonult. A nemzet minden alkalmat felhasználott akkor is, hogy szeretetét, ragaszkodását, hódolatát vele éreztesse!

Halála hire mély benyomást gyakorolt a nemzetre. És hogyha valaha valaki kételkedett volna e nemzetnek királynéjához való szeretetében és ragaszkodásában, akkor biztosan e tra-

Folytatás az I. mellékleten.

— Atyám! kiáltott az ifju örömmel, eljöttél hogy segítségemre légy, hogy népünket kiragadjuk a lázító gonoszok kezéből, s együtt vezéreljük a népet, a magyarhoz, megkötni örök időkre a közös szabadságtól felszentelt testvériség szövetségét. Legyen áldott ezért Istennek szent neve!

Az öreg elhárítá fia kitárt ölelő karjait. — Nem azért neveltelek, hogy magyar légy, s árulója nemzetednek! Te megtagadtad a rumunyt. Megölni nem engedlek, de megvonom tőled nevedet. A románok Istene, a nagy és hatalmas Jupiter — a mi Istenünk. A Szűz Mária, Szent József, Szent Mihály, Szent György — és minden szentek nevében megátkozlak, hogy légy bujdosó e földön, mint a testvérgyilkos Kain, s ne fogadj be, vesse ki csontjaidat a föld... Még a vad nép is megborzadt ez iszonyu átok hallására.

Az ifju megtántorodott. — Atyám! Nem érdemlem. Vond vissza szörnyű átkodat... Az ifjunak halvány arcán nehéz könyecseppek hullottak alá.

Az öreg, mintha valami magasztos dolgot vitt volna véghez, teljes méltósággal fordult a néphez. — Nagyobb büntetés ez neki, mintha megölték volna! Bocsássátok szabadon!

Waducz János megsemmisülten, zokogva tántorgott ki a malomból. Ettől az órától fogva nem látta őt senki.

gikus eset után az országgyűlésen történt nyilatkozatok és tett intézkedések eloszlatották a kételkedést. T. i. a boldogult *Erzsébet* királyné emléke és a nemzet halála törvénybe iktatott és határozatott hogy az ország szívében a fő- és székvárosában önkéntes adakozások útján egy „monumentum aerae perennius“ az *Örök imádság temploma* állíttassék!

Friss emléken van még mindegyikünk előtt az a lelkesedés, melyet ez a határozat fogadtatott és melyre gyorsan gyűltek össze a szükséges százezrek ez eszme mielőbb történhet megvalósítására.

Csak némi kis részben rajzoltam e nemes lélek életéből néhány eseményt, noha a történelmi jelentőséggel bíró események száma a fenséges élettörténetben légió, feladatunknak azonban, e mai napon, *Erzsébet* királyné halálának évforduló napján, ezzel a kevéssel is eleget tettem, kegyelettel megemlékezvén arról a felejtetetlen drága lényről, ki minden igaz magyar szívében él és élni fog örökké!

A londoni kongresszus kapitulációja.

Ág-Csernyő, szeptember 10.

Mi — kicsiny emberek — kapitulációnak tartjuk a nagyfejük, a híres, világhírű tudósok londoni kongresszusának „végeredményét.“ Összegyűlének vala ők — a professzorok, a kitűnő orvosok, a bátor és elmés kutatók, hogy az emberiség legnagyobb ellenségét legyűrjék, egyszer s mindenkorra kipusztítsák ez árnyékvilágból, — hogy hadat üzenve neki a legélesebb boncésekkel és pompás nagyító üvegekkel fölfegyverkezve öldöklő csatában még a magvát is leöljék — olyan öldöklő csatában, a minőben ez a hatalmas és rettegett ellenfél szokta aratásait véghez vinni a tudóvész emberek végtelen nagy sokaságában.

Ott valának ők, a hős tudósok — mindnyájan — talán a föld minden részéből — a világ minden egyes tartományából. Egyik híresebb a másiknál! Ott volt köztük maga a fővezér is — Koch Róbert dr. a tudóvész bacillusának felfedezője — ama híres férfiú, kinek a kolera és pestis bacillusának ismeretét is köszönhetjük.

Es esodák esodája! Az utóbbi két iszonyatos rém ellen remekül tudta elsáncolni az ő védő falai közzé szorult emberi társadalmat, — ama apró, egy két mikromilliméternyi miazma ellen pedig hiába dolgozik, hiába fárad a lángeszű orvostanár. Úgy látszik, hogy nem is fogja *soha* legyőzni!! Vállalkozott ugyan egyik professzor arra, hogy a bacillussal való beoltásnak aláveti magát, feláldozza életét — mert hisz ezzel egyenlő a vállalat — de Koch, a fővezér, nem fogadta el.

A londoni kongresszus megadta magát — kapitulált. Hiába, mindhiába! Elhangzottak a szép, vigasztaló szavak, száz és száz tudós ajakáról — de ezek igazán úgy hangzottak el, mint ama bizonyos halálos ítéletet jelentő szók: *solutionis causa!* A gyorsan pusztító mikroorganizmusok ellen sikerült megvédeni a társas lényeknek elkeresztelt embereket, de a lassan élő tuberkulózis ellen *nincs* segítség! Nem borzasztó csak ennek tudatában élni ama száz- meg száz-ezer embernek, kinek tüdeje megméltelyezett, melyben lassan, de biztosan dolgozik a halál ágense.

Itt csak *meghosszabítható* az élet, de *megmentéséről* szó sem lehet. Kimondták, a mit már régen tudunk, hogy jó, tiszta levegő, jó, egészséges víz, jó, kitűnő táplálék és — a mi fő — erkölcsös élet meghosszabíthatja az életet, sőt sokszor igen tekintélyes számot érhetnek el az esztendőik, de mindezek hiánya és hozzá még kicsapongások hirtelenül szakítják szét az életnek oly kellemesen működő, oly édes fonalát.

Egészen más az, ha az illőtlen tudóvész örökséget képez!

Ha már valaki ily örökségbe jutott, igazán szánalomra méltó alak. Szülőktől, sőt nagy-szülektől is eléggé pontosan örökölheto a bacillus. (Kellemetlen örökség.) Ilyen családban gátat vetni a pusztításnak vajmi nehéz, sőt, mint a londoni urak egy része kijelentette, teljes lehetlenség.

A manapság sűrűn felállított szanatóriumok nagyot lendítenek ugyan a halálos ügy stádiumán, de — sajnos — legalább hazánkban úgy van — az egy tátrafüredit kivéve mindenfelé csak oly helyeken vannak felállítva, hol sok, óriási a por, tisztátalan a levegő, miazmatikus a víz! Ott van a főváros — elöl jár ily példával — a tudóvész szanatóriumát bizony jobb helyen állíthaták volna fel azok az óriási nagy urak.

Mindezek a gyógyító eljárások azonban csak 1-2, legfeljebb 3%-ben képesek mentőeszközeiül szolgálni ama diszes hadseregnek, mely-

nek oly kiváló a fővezére, melynek minden egyes tagja hatalmas tényezőként szerepel az életben — és a mely hadsereg mégis kapitulálni volt kénytelen!

Klein Sim'on dr.

Vármegyei ügyek.

Képviselői beszámoló és jelölés. Magyarország legnagyobb választó kerületének, a homonnainak, országgyűlési volt. képviselője, *Andrássy Sándor* gróf, f. hó 10-én tartotta beszámolóját a kerület székhelyén, Homonnán, több száz főnyi választópolgár jelenlétében.

Délelőtt 10 órakor a „Stefánia“ szálló nagyszobájában *Szirmay Pál* kerületbeli nagybirtokos, volt orsz. képviselő, üdvözölte az összegyűlt polgárokat; megköszönte, hogy hívására oly szép számban jelentek meg s jelentette, hogy a kerület orsz. képviselője, *Andrássy Sándor* gróf, beszámolót kíván tartani. Hat tagból álló bizottság ment a képviselőért, kit zúgó éljenzéssel fogadott megérkezésekor a választók sokasága; s nyomban meg is tartotta tartalmas beszámolóját, melynek kimagasló pontja annak indoklása volt, hogy miért hagyta ott az elmúlt országgyűlés alatt a szabadelvű pártot. Ez az ok az „exlex“ volt. Sok, véres-verejtékes küzdelemmel kivívott alkotmányunk épségben való megőrzése hazafiúi munkálkodásának mindenkor elsőrendű tárgya volt. Azokkal együtt nem munkálkodhatik sohasem, kik alkotmányunk épsége ellen eszelekesznek.

Általában beszámolójának alaphangja a tiszta szabadelvűség és tiszta magyar nemzeti eszme.

A beszámoló után *Réz László*, homonnai ref. lelkész, mondott hazafias szellemű, szabadelvű szónoklatot a választó polgárok zajos helyeslése között, melynek folyamán a választók további bizalmába ajánlotta *Andrássy Sándor* gróft. Csatlakozott a *Réz László* ajánlatához *Bihary Emil* pesolinai gör. kat. esperes-lelkész, majd *Lehoczky Endre* szinai róm kat. esperes-lebános is.

Ez ajánlatok után a kerület választó polgárainak négy járás területéről összegyűlt része közakarattal jelölt, újból *Andrássy Sándor* gróft, ki megközönte választóinak bizalmát, elfogadta a jelöltséget s nyomban megtartotta magvas programbeszédjét, melyben kijelentette, hogy ez idő szerint az orsz. szabadelvű párt kebelébe tartozik; de hangsúlyozta, hogy egyéni elveit és meggyőződéseit függetlenül kívánja érvényesíteni a jövőben is. Oly pártot nem követhet, mely nem igaz szabadelvű, mert ő Magyarország jövő boldogságát más alapon, mint szabadelvűn, el sem tudja képzelni. Kiterjeszkedett az agráriusok politikájára is s azokat tulzottaknak jelentette ki, melyből feltétlenül engedniök kell. Közgazdasági tekintetben az önálló vámterületnek nem feltétlen hibe — mindaddig, míg a közös vámterület mellett közgazdasági fejlődésünket biztosítani lehet. A közig. államosításának, az adózás reformjának hibe; az állami tisztviselők kivánságát jogosnak tartja, de adófel-emelés nélkül stb.

Megválasztása bizonyos. Ellenjelöltje nincs s olyanok a kerületnek jelenlegi viszonyai, hogy nem is lehet.

A beszámoló és programbeszéd után 150 terítékű bankett volt a jelölt tiszteletére, melyen több lelkes köszöntő hangzott el.

Választási mozgalmak. *Dókus Ernő*, a sátoralja-ujhelyi választókerület volt orsz. képviselője, e hó 16-án, a jövő hétfőn délelőtt 11¹/₂ órakor, mondja el beszámoló beszédét Sátoralja-Ujhelyben a Diána-kerti tornacsarnokban. — *Bal-lagi Géza* dr. jogtanár — írja tudósítónk — az olasz-liszka kerület szabadelvű pártjának képviselő-jelöltje, f. hó 8-án kezdte meg — programbeszéd tartása céljából — körutját a kerületben nagyszámú párthiveitől kísérve. Ezen a napon *Olasz-Liszka* és *Erdőbényén* fejtette ki politikai nézeteit és hitvallását nagy választóközönség előtt. Mint a Széll-kormány politikai programjának hibe, ismert ékeszolásával, meggyőző erővel adta elő és indokolta zászló-bontásának céljait, programjának tételeit, véleményét a politikai, mezőgazdasági, kereskedelmi s a felekezeti-köz-i kérdésekben. — Programbeszédét a választók mindvégig meleg érdeklődéssel hallgatták s nagy lelkesedéssel fogadták. E. — *Bernáth Béla*, a mádi választókerület volt orsz. képviselője, f. hó 18-án, azaz szerdán tartja beszámoló beszédét.

A viravai gk. esperesi kerület papsága, mint tudják, kapta magát és a minapiban tartott papi tanácskozása alkalmából nagy általánosságban súlyos panaszt emelt az otthelyi közigazgatás ellen nemcsak, hanem *Gulovich János* esperes és *Sztaurovszky Pál* lelkész aláírásával vádlevelet intézett a közig. bizottsághoz.

A közig. bizottság ez évi aug. havi ülésén a vádlevelnek helyt adott ugyan, de hogy a nagy latitúddal előadott panasz konkrét esetek alapján vizsgálat tárgyává tétethessék, a vádlevél aláíróit magán panaszosoknak minősítette és értesítette is őket, hogy a helyszíni vizsgálat fogantatására az alispán, a kir. államépít. hivatalfő és a főszámvevő kiküldettek. *Gulovich* esperes és *Sztaurovszky* esperesi gyűlési jegyző most előterjesztéssel éltek, melynek veleje az, hogy ők nem kívánják magán panaszosokként szerepelni A közig. bizottság f. hó 12-iki ülésében az előterjesztést tárgyalván, akként határozott, hogy aug. havi határozatát fentartotta; tehát a helyszíni vizsgálat meg fog tartatni.

A zemplénvármegyei közkórház igazgatásának lanyhaságát szóvá tette a belügyi kir. minister minapi egyik leiratában, melynek alapján a f. évi májusi közgyűlés, *Schön Vilmos* dr. közkórházi főorvos kérésére, vizsgálatot rendelt el a ministeri intézvényben aposztrofált irányban. A vizsgálatot fogantatott bizottság jelentése, illetve a vizsgálati leletről tanuskodó jegyzőkönyv bemutatván a közig. bizottságnak, semmi olyas konstatált tényt nem tartalmaz, a mi megérősíthetné a ministeri intézvényben foglalt elítélő véleményt. A vizsgálati iratok egyébként a f. hó 17-én tartandó vármegyei közgyűlés elé fognak terjesztetni.

Az árvaszéknél elintézték az előadók a f. évi aug. hó folyamán, és pedig a vármegyei árvaszéknél 2500 ügydarabot, Ujhely árvaszéknél 157 ügydarabot; amott 435 db., emitt 7 ügydarab a hátrálék.

Egyenes állami adó befizettetett a f. évi augusztus hónapban 324,597 K. 52 f., most több, mint a múlt évi augusztusban 41,438 K. 77 f.-el. A hátrálék most aug. 31-én volt 1,189,975 K. kevesebb a múlt évinél 132,000 K.-val.

Az emberegészségügy állapota vármegyének területén nem javult a múlt augusztus hó folyamán.

A kir. h. tanfelügyelő jelentette, hogy a minister Sátoralja-Ujhelybe kir. segédtanfelügyelővé *Küzdy István* tollnokot nevezte ki a treneseni tanfelügyelőségtől.

Az állategészségügy állása a múlt hónapban rosszabbodott, mert a lépfene és sertés-vész újra befészkelődött a vármegye területén tizenkét községben.

Tevékenységi kimutatás. Számonkérészéki ülés volt tegnap d. u. 3 órakor *Hadik Béla* gróf főispán elnöke mellett. Erdemesnek tartjuk felemlíteni, hogy a f. évi május hó 1-ső napjától aug. hó 31-éig beérkezett a t. vármegye összes hivatalaiba 60928 ügydarab. A hátrálékkal együtt elintézendő volt: 62,236 ügydarab. Elintéztetett 60,749, tehát mindössze elintézetlen maradt 1487. Legtöbb (476), a vármegyei árvaszéknél, legkevesebb (5) a tisti ügyészetnél.

Pótadók. A vármegyei központi alapokat az 1901-ben megillető községi járulékokról, vagyis a f. évi pótadókról szóló kimutatások egybeállítván, a főszolgabírának és Ujhely polgármesterének kiküldettek, hogy a pótadók behajtásáról gondoskodjanak. — Kirovatott a 451 községre állami adó arányában összesen: 62,688 K. 47 f. pótadó; ebből 1%-es közmivelődési: 19,288 K. 05 f.; 2%-es fizetésemelési: 38,576 K. 10 f.; 1/4%-es központi sorozási költség: 4824 K. 32 f.

Élelmi szükségletek biztosítása. A m. kir. kassai III. honvéd kerületi parancsnokság a Kassán, Miskolcon, Munkács, Szatmáron állomásozó honvéd csapatok élelmi szükségleteinek biztosítása iránt kiadott „Hirdetmény“ ének egy példányát szerkesztőségünkhez is megküldvén, az élelmi szerek szállítása iránt érdeklődők tájékoztatásul közöljük, hogy a biztosítási tárgyalás Miskolcon a f. évi október hó 3-án, Munkácsen okt. 8-án, Szatmáron okt. 11-én, Kassán pedig okt. 14-én fog megtartatni, mindig d. e. 10 órakor.*

Verseny tárgyalás. Abauj-Tornavármegye alispánja lapunk útján is tudatja, hogy a sátoralja-ujhely-kassai th. közut 9-10 klm.

* Lapunk nyomtatása közben vettük az értesítést, hogy az Eperjes, Igló Kis-Szeben, Lőse, Losoncz, Miskolcz, Besztercebánya, Eger, Gyöngyös, Maramaros-Sziget, Munkács, Nyiregyháza, Szatmár, Ungvár, és Máté-Szalkán elhelyezett közös hadseregbeli csapatok, intézetek és elszigetelt élelem-szükségleteinek bérlet útján való biztosítása iránt a cs és kir. 6. hadtest hadbiztonsága részéről a folyó évi szeptember hó 4 én 3188 szám alatt kibocsájtott Hirdetményt az érdeklődők a vármegye irattárában, a hivatalos órák alatt megtekinthetik. Szerk.

szakaszán levő zsidányi Tárca-híd 5954 K. 90 f. költség erejéig helyre fog állítani. Vállalkozni szándékozik az ajánlati versenytárgyaláson jelentkezzenek szept. 23-án (huszonharmadikán) az alispán hivatalos helyiségében, Kassán.

Hírek a nagyvilágból.

Az „Árpád” nevét viselő hadihajónknak vízre bocsátása ma egy hete történt meg a trieszti kikötőben. Az ünnepies aktusnál a királyt József főherceg képviselte, a hajó-keresztanyai tisztet pedig József-Agost f. g. neje, Augustia f. g. teljesítette.

Miklós orosz cár a danzigi tengeröbölben, siktengeren, f. hó 11-én találkozott Vilmos német császárral.

Mac Kinley, az amerikai szabad államok elnöke, noha gyógyulása még hosszabb ideig fog eltartani, túl van a veszedelmen, mert kiderült, hogy a hasába lőtt golyó kárt nem okozott a belekben. Állapotában a javulás tartós.*

Kitchener tábornagy felszólította, hogy a búrok szept. 15-éig tegyék le a fegyvert, máig eredménytelen maradt; sőt a búr vezérek kijelentették, hogy mátol kezdve életre-halálra fognak harcolni s minden angol katonát, a ki hatalmukba kerül, irgalom nélkül ki fognak végezni. Az angol-búr háború tehát a mai nappal eljutott az öldöklő vég kezdetéhez.

Chamberlain, gyarmatügyi angol miniszter élete ellen tervezett anarkista összeesküvést fedezték fel.

Csun kínai császári herceget, a békéltető küldöttség vezetőjét, abból az alkalomból, hogy Kinában a békességével aláíratott, a német császár rendjellel tüntette ki.

Hírek az országból.

Ófelsége a király Bécsből f. hó 12-én nagy kísérettel elutazott a Száva-Dráva közére, Dolnji-Mikolajczra, hogy a nagy hadgyakorlatokat megsejmelje. A király és Ferenc Ferdinánd trónörökös Dolnji-Mikolajczán a Mailáth József gróf kastélyában fognak szállásolni.

Királyi meghívó. Ófelsége a király Budapest székes fővárosunkban a f. évi szept. hó 9-én kelt királyi levelével és a törvényben gyökerező jogánál fogva az új országgyűlést ez évi október hó 24-ik napjára hívta össze.

Országos képviselőválasztások határideje. A királyi meghívóval alapján a magyar királyi belügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki, melyben a választás megtartására a törvényben előírt tíz napi határidőt október 2-ik napjától 11-ik napjáig bezáróan terjedő időre tűzte ki.

A választási visszaélések ellen irányuló törvényes legújabb rendelkezések f. hó 10-én léptek életbe. E naptól kezdve tehát törvényes tilalom alá esik és büntetés tárgyát képezi az országos képviselőjelölt részéről bekövetkező vendégeskedés, az úgynevezett etetés-ítatás.

Pulszky Agost. f. Ismét kidőlt magyar szabadelvűségnek egyik oszlopos tagja, Pulszky Agost dr., Szilágyi Dezső után Pulszky Agost szintén váratlanul hunyt el, férfikora delén, ötvenöt esztendőskorában. Halála országszerte nagy részvétet keltett, mert ez, tudománya, egyénisége magasra emelte az emberi átlagmagasság fölé. A parlamentnek 30 esztendőn át volt tagja. A király nevében résztvevő sürgöny érkezett a gyászoló családhoz. A kiváló politikus koporsóját általános, meleg részvét kísérte sirjába.

Különfélék.

Rékvim a királynéért. Dicső emlékü Erzsébet királynéknak szomorú halálának harmadik évfordulóját kegyeletes megemlékezéssel ültük meg. Az összes középületeken és templomokon fekete zászló volt kttüze e napon. A rom. kat. kat. plebánia-templomban d. e. 9 óra-kor nagy gyászmisét tartottak, melyen a vármegyei, állami ésvárosi tisztviselők testületileg vettek részt. — A piaristák templomában, úgyszintén a gk. templomban is szintén volt nagy rékvim az évforduló napján.

Királyi adomány. Ófelsége a király, kabinetrodája után és főispánunk közbenjárásával, Kerlik János kis-brezniczei kántor-tanítónak 30 kor. legkegyesebb adományt küldött.

Berendelés. Orosz Géza kassai kir. táblai bíró, ki Sátoralja-Ujhelyben is mint al-bíró, később mint törvényszéki bíró működött, a m. kir. Kuriához pötbírónak rendeltetett be.

Áthelyezés. Az igazságügyi kir. miniszter Tóth István kir. alügyész t. barátunkat és munkatársunkat Székesfehérvárról a budapestvidéki kir. ügyészséghez Budapestre helyezte át.

Legújabb hír szerint haldoklik.

Az ág. ev. egyház közgyűlése. La-punk ma egy hetes számában közöltük már, hogy a Radvánszky Béla br. és Baltik Frigyes dr. püspök vezetése alatt álló magyarhoni egyetemes ev. egyházi gyámintézet f. évi közgyűlést e hó 21. és 22-én Ujhelyben fogja megtartani. Evangélikus hittestvéreink eme nagy ünnepeiknek napirendje a következő. **Szeptember 21-én:** Déli 12 óra 55 perckor a vasúti állomáson a Miskolcra érkező vendégek fogadása. Esti 7 órakor ismerkedő est és közös vacsora a „Bock” szállóban. — **Szept 22-én:** Reggeli 9 órakor az ágost hitv. ev. missio egyház imaházában istentisztelet, Materny Imre nagyváradi lelkész egyházi beszédével. Dél-előtt 11 órakor ugyanott az imaházban az egyetemes gyámintézet közgyűlése. Déli 1 és fél óra-kor közebed a „Magyar Király” szállóban. A közebedre f. hó 16-ig az ág. ev. egyh. lelkészi hivatalában (Csillagköz 224.) és Lígeti Bertalan üzletében lehet jelentkezni. Egy teríték ára 5 korona.

Halálozások. Megilletődéssel közöljük, hogy Schusztér Ferencné szül.: Mikuschka Laura úrnő, f. hó 8-án, hosszas sorvasztó betegség után 39 éves korában meghalt. Gyászba borult férjén kívül négy gyermek, édes anyja s nagyszámu rokonság siratja elvesztét. Temetése 10-én d. u. 3 órakor ment végbe a Beresényi-utcai gyászós házból nagy részvét mellett. — Sulyos csapás érte Olchváry Dezső kir. alügyészt és nejét, Paksy Berta úrnőt. Kilenc hónapos kislánykájuk tüdőlobban meghalt. Tegnapelőtt temették el nagyszámu intelligens közönség részvételével.

Szinészet. Ujhely város műpártoló közönsége fölöttébb kíváncsi már arra, hogy lesz-e téli színházi szezon, vagy sem. Erre a hirre az a feleletünk, hogy igen is lesz. Ugyanis értesülésünk szerint a színházért Dobó és Krémer igazgatók pályáznak. Hogy kettőjük közül melyik az érdemesebb, azt a jövő héten a színházi bizottság bölcseisége fogja eldönteni. Tehát mához egy hétre erről a kérdéstről már biztosabban szólhatunk majd.

Plebános fogadtatás Nagy-Mihályon. A boldogemlékü Szent-Lélek Géza elhunytával megürrült parókiát Sztáray Sándor gróf patronus ft. Opitz Sándor vo't kassai tanító-képzőintézeti tanárnak adományozta, ki f. hó 12-én érkezett városunkba. A fenkölt lelkü jeles papot, ki igaz magyar érzelme, mély tudományossága s kiváló társadalmi műveltsége révén a kassai körök osztatlan nagyrabecsülését bírta, a délután érkező vonatnál 100-nál több hívő s felekezetre való tekintet nélküli intelligencia sokasága várta és szívből jövő igaz lelkesedéssel fogadta. Az érkezőt Polányi Géza, kir. közjegyző, mélyen átgondolt szép beszéddel üdvözölte, melynek elhangzása után a plebános ékes elokvenciával meghatóttan mondott köszönetet a szíves fogadtatásért, a mit, ugymond, első sorban állásának kíván betudni; kérte azonban a jelen voltakat s Nagy-Mihály város közönségét, hogy szíves jóindulattal ajándékozzák meg személyét is; ígérte egyben, hogy a neki előlegezett bizalomért csak hálás fog lenni s lelkipásztori ténykedése mellett a magyar haza hű fiaként a magyarság előmozdításában fáradozóknak fog közremunkálkodni. (Éljen! — Szerk.) r. l.

Elhalasztott képkiallítás. Löbl S. Simon Kassáról tudósítja a „Zemlén” olvasóközönségét, hogy a honi és külföldi festőművészek festményeiből Sátoralja-Ujhelybe tervezett képkiallítását bizonytalan időre elhalasztotta.

Tüz. Nagymihály községben f. hó 11-én, hajnali 2 órakor, a város középpontján levő „Csillag” vendéglőnek a Kalapos-utca néző fele kigyuladt, mire az emeletes nagy épület teljesen rommá lett. Beleégett a vendégszobák butorzata egészen, az udvarban elhelyezett három kocsi, két szán, sok lószerszám s áldozatul esett egy ló, melyet kiszabadítani már nem sikerült. A tetőnek leszakadása folytán elhamvadt a kávéházi felszerelés, tekeasztal, csillárok, sok márványasztal, tükör stb.; miután a padló is lángot fogott, az csakhamar beszakadt s tovább pusztított a rémes elem a pincében, fölégette a hordókat, nagy súlyánál fogva dirib-darabra zúzott itt mindent. A meg nem fékezett elem ácsapott azután a szomszédos Szladek-féle házra s annak tetőzetét hamvasztotta el. A kár megbecsülhetetlen és két-három családos ember tönkretetését idézte elő. A tűzvész színhelyére kivonult a tűzoltóság, de annak fegyelmetlensége csak a zavart tetézte; a tűzoltók a helyett, hogy egyesült erővel láttak volna a célirányos munkához, a hányan voltak, annyifelé szakadtak, — parancsolótisztjök szavára sem hederítettek; voltak egyesek, kik a pincébe hatoltak s mentés helyett az itt talált boros üvegeket üritgették, majd a jégveremben talált 5 sörös hordót csakányaik segítségével „esapra” verték s mindezt a jobbra-balra lángoló épületek között; hajnalban pedig — mint a kik jól végezték dolgukat — hármasával átkarolva egymást végigkurjongattak a még mindig lángoló ház előtt. — Kitartóan munkálkodtak s

őszinte dícséret illeti Bendy János és Malatin-szky Lászlót, kik a farsztó éjjeli munka után az egész délelőtt folyamán is serénykedtek a mentésben.

Rózsaszínű és sárgaszínű. A m. kir. pósta- és táviróhivatal tudatja, hogy a folyó évi október 1-től kezdve csakis a szoroson vett beföldi (Magyar- és Horvát-Szlavonország) forgalomban váltott postautalványokat szabad rózsaszínű úrlapon kiállítani; míg ellenben a külföldre (Ausztriát és a megszállott tartományokat is ideértve) szóló postautalványokhoz a sárga színű (nemzetközi) úrlapot szabad használni.

A „Zemlén” fekete táblája. Mióta az új rend életbe lépett — ma három hete — hogy t. i. Ujhelybe a délutáni gyorsvonattal érkező budapesti lapokat a címzeteknek nem adja ki a postahivatal, hanem azok kézbesítését holmi kőfiejankókra bizza: általános a panasz, hogy a vasárnapi lapok elkallódnak és az előfizetők a vasárnapi lapoktól végképp elesnek, mert a posta másnap azokról nemcsak hogy semmit sem tud, de hallani sem akar. A megbízhatatlan lapkézbesítés miatt kellemetlenül érintett közönség nevében hathatós intézkedést kérünk és remélünk a postahivatal vezetőségétől!

Hogyan osztályozzák Szász-Régenben a biciklistákat? Egy uriember a napokban Szász-Régenbe karikázott s legnagyobb meglepetésre a vámnál megállították:

— Tessék vámot fizetni! — förmedt rá a vámos.

— Kérem, a kerékpáros nem fizet vámot! — Nálunk igen! Négy fillért! Itt a vámcédula!

A kerékpáros kénytelen-kelletlen átveszi a vámcédulát s kifizet érte négy fillért. Beérve Szász-Régenbe, ott előadja a dolgot s bizonyításképp felmutatja a vámcédulát is, a melyen ez állott:

Vámbarca.
Egy könnyű szekérbe fogott marha.
Ára 4 fillér.

Igy osztályozzák Szász-Régenben a kerékpárosokat.

Az új tíz koronás bankó. Az Osztrák-Magyar Bank kassai fiókintézetéhez megérkeztek már az új, violaszínű tízkoronás bankjegyek, melyek a forgalomból kivonuló besületes ötös-bankót fogják helyettesíteni. Az új tízkoronások azonban a bank kormányosságának szigorú rendeletére szeptember másodikától nem volt szabad forgalomba hozni, addig tehát egy szálát sem adtak avatlatlan kezekbe a violaszínű tünteményből. Most már azonban, a kinek van, fölcserélheti régi ötösét új bankóra. — Az új bankók rajza és nyomása oly gyarló, hogy akár melyik kutkezelőség különben állíttatja ki a gyógyviz és palackok vinyétait. Igazán esodálatos az izlésnek hiánya, a melyben a bank emberei leledzenek!

Megégett az aszalóban Bilyik Mihály, Matyasócz községnek egyik legjobb módu paraszt gazdaembere, f. hó 9-én a varannai hetivásáron sertését eladva, bepállinkázott állapotban bicegett hazafelé. Otthonához közel betért a kertjében lévő aszalóhoz, hol, valószerűen hogy a tűz élesztése közben előrebukott s a szó szoros értelmében megégett. Este a mezőről hazakerkezett családtagjai találták meg. Orvosrendőri nyomozat és felbontás után, f. hó 11-én, a lakosságnak nagy részvéte mellett, temették el az iparkodó, jó módu, de ily szerencsétlen véget ért öreg embert. r. l.

Feladatunk és célunk a betegek táplálásánál a testet aképpen megtartani, hogy a természet által adott erő a betegségek okozóinak leküzdésére tevékeny maradjon és hogy képes legyen a beteges változásokat a megtámadott szervekben legyőzni. Különösen lázas betegségeknel, krónikus fertőző bajoknál, mint pl. a tüdőgümőkórnál, hol a szövetek szétmálása fokozott, a fehérnyeszükséglet magasabb. Az anyagnak pótlása a táplálkozás által a legtöbb esetben az étvágnak teljes hiánya és az emésztési zavarok miatt meggátoltatik. Különösen nehéz a mindennapi étellel az elégséges fehérnyének nyújtása, mely a tápláléknak az életműködéshez nélkülözhetlen alkotórésze. Könnyen sikerül ennek pótlása a Somatose segítségével, mivel ezen húsból előállított erősítőszert csaknem kizárólag fehérnyét tartalmaz, teljesen oldódó és könnyen felszívódó alakban, miáltal az emésztési szerveket igénybe nem veszi, hanem egyenesen a test nedvei által vétetik fel. Ezenkívül a Somatose-nak még azon jó tulajdonsága van, hogy nagy mértékben fokozza az erőt és étvágyat.

Magántanítás. Egy helybeli jeles tanító a magyar-, német- és francia nyelvben, valamint a nép- és polgáriskolai tantárgyakban lecke-órákat ad. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Irodalom.

A Nagy Képes Világtörténet 133 füzetét látott most napvilágot. E füzettel a vállalat VII. kötete záródik le, mely a reformáció korát tárgyalja. A reformátorok életét és hatását rajzolja a kötet kitűnő szerzője Marczali Henrik dr. és életük rajzát szerencsésen olvasztja össze a kor hatásával és mozgó eszméivel. Hatalmas korszak zárul le ezzel az emberiség történelmében. Az emberi gondolkodás új és minden eddigénél hatalmasabb lökést kap; szabadabb tér nyílik meg előtte és az emberekben feltámad a kritika, mely attól fogva a tizedik muzsává lesz, mely pusztít és teremt. Az emberi elmének kifejlődésében nagy és hatalmas változást jelent e pillant, a gondolkodás biztonságának és realitásának minden eddigéin erősebb feltűnését mutatva. Az emberi elme, melynek fejlődése lehet csak a világtörténelemnek igazi tárgya, ettől fogva új fegyverekkel és nagyobb lépésekben halad célja felé, hullámai nagyobb gyűrűzésekkel futnak a parthoz, mert mind nagyobb és nagyobb területen hatnak az egyes eszmék is. Vége minden romantizmusnak, oda van Hellas és a Renaissance minden bűbája, oda az arabok és keletiek mythikus nagysága, oda Róma fenséges ereje, oda a lovagkor hősi erénye, misztikus vágyódása a Végtelen után, oda mindaz a nagy költőiség, a mely addig az emberi szívet eltöltötte. Új korok, új emberek jönnek, Erzsébet és Cromwell, IV. Henrik, XIV. Lajos és Turenne, Bethlen Gábor és Gusztáv Adolf korszaka. Ime az érző és képzelő emberek helyében a gondolkodó és kritikus fők, a kik nem képzelődnek, hanem számítanak, nem álmodoznak, hanem terveznek, nem remélnék, hanem cselekednek, a kik az elmének megtisztult és kiélesült fegyvereivel küzdenek. Ime a modern ember ősei. Ezt a kort oly szépen, behatóan írta meg Marczali Henrik dr., hogy kötete valóban díszre válik irodalmunknak. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik dr. egyetemi tanár. Egy-egy kötet ára, díszes félbörkötésben, 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) Sátoralja-Ujhelyben is, Lövy Adolf könyvkereskedése utján.

Zrínyi Miklósnak egy levele. Van az Országos Levéltárban egy roppant érdekes másolata Zrínyi Miklós egy levelének, melyet Csáktornyaőről 1666. április 19-én, három hónappal Szigetvár megvívása előtt írt Nádasdy Tamásnéhoz, tőle segítséget kórván. A latin nyelvű levélből, melyet a Nagy Képes Világtörténetnek most megjelent 132. füzeté egész terjedelemben közöl, kivesszük és ide iktatjuk a következő pontot: „... Elszántuk magunkat arra, hogy Isten nevében ott beárkózzunk, azt óhajtván, hogy első sorban a jó Istent, aztán ő császári és királyi felségét, a keresztény köztársaságot és ezt az édes végső nyomorúságra jutott hazát szolgáljuk hiven, rendületlenül, vidáman, véruink ontásával, főjünk vesztővel is“ (ha a sors akarja) ... Miklós, Zrínyi örökös grófja — A 12 kötetes Nagy Képes Világtörténet szerkesztője Marczali Henrik dr. egyetemi tanár. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) Sátoralja-Ujhelyben is, a Lövy Adolf könyvkereskedésében.

Népszerű törvénykiadások. A Ráth Mór (Budapest, Haas-palota) által kiadott és Imling Konrad dr. kir. táblai tanácselnök által jegyzetekkel ellátott oly népszerű törvénykiadásokból immár a 35-ik 1901. évfolyam 1-6 füzetel a szokott díszes nagybetűs és zsebkönyvekben megjelentek. Áruk 4 korona. Számos igen fontos törvények között tartalmazták az összeférhetlenségi és a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényeket. Ezen két fontos törvény megjelent külön kézi kiadásokban is, és pedig: 1901. XX. t. cz. Az összeférhetlenségről, az összeférhetlenségi bizottságok és a képviselőház szabályainak módosítására vonatkozó rendelkezésekkel, és a képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló t. cikkel, mely a képviselőjelöltek megengedhető választási kiadásait is szabályozza. Ára 1 K. 60 f. A fentebbi és az előbbi összes választási törvények, az 1874. és 1848. évi alapvető törvényekkel és azok módosításával 3 kor. 1901. XXIV. t. cz. A közigazgatás egyszerűsítéséről. A m. kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi törvényvel, melynek egyes §-ait az 1901. évi új törvény oly lényegesen módosítja. Ára 2 K. 40 f.

D' Arce kapitány. Regény, írta Giovanni Verga. Egy asszony története, kit az érzése örvénybe sodor. Verga, a modern olasz írók között a legnagyobbik, ezt a mindennapi történet formába öntötte, a mesének változatossága és a ragyogó stílusa, elsőrangú helyet biztosítanak neki a modern regényalkotások között, Magyarra fordította Gauss Viktor. Megjelent az Egyetemes Regénytár kiadásában díszes piros vászonkötésben. Ára egy korona. Singer és Wolfner kiadása Budapest.

Judith könyve. Elbeszélések. Írta Malonyay Dezső. A cselekvés, mit írásaiban hőseivel és alakjaival végbe vitet Malonyay, mindig érdekes, mert a meseszövéshöz pompásan ért ez a franciába ojtott magyar író. A Judith könyve a legjobbak közül való, miket írt! Megjelent az Egyetemes Regénytárban Ára, piros vászonkötésben egy korona. Singer és Wolfner kiadása Budapest.

A Magyar Hirlap éppen tizenegyedik esztendeje szolgálja már a magyar közönség érdekeit. A Magyar Hirlapot az eszmékért vivandó harc vágya teremtette meg. Semmiféle pártkötélhez nem tartozva, szabad szót és biztosit magának mindig és mindenben. Csak a közérdek az, amit urál elösmér, s amiért folyvást fáradhatatlanul küzd. Politikája nemzeti, magyar, demokratikus és liberális. Irodalmi része a Magyar Hirlap-nak elsőrangú. Tárcái csupa hírneves írók tollából valók. Regényei nagy feltűnést keltő kiválóságok. Hírszolgálatá páratlanul gyors és megbízható. A Magyar Hirlap egy sereg kedvezményt ad előfizetőinek teljesen ingyen, minden díj nélkül. Ezek között a legnagyobb azaz ingyen könyvtár, amit az állandó előfizetők kapnak karácsonkor. Tizenkét kötet gyönyörű regényt ad a Magyar Hirlap minden előfizetőjének, aki megszakítás nélkül egész éven át előfizet a lapra. Különbön pedig minden előfizető annyi regényt kap, a hány hónap óta egyfolytában előfizetője karácsonkor a Magyar Hirlapnak. A kedvezmények ezen kívül még a következők: Az új előfizetők ingyen kapják meg az éppen közlés alatt levő könyv-alakban nyomott lapregény elejét. A szerkesztő üzenetekben minden előfizető, a ki komoly kérdéssel fordul a laphoz, teljesen megbízható választ kap szintén díjtalanul. A Magyar Gényusz című pompás havi folyóiratot kedvezményesen áron negyedévenként 75 krajcárért (1 korona 50 fillér) a „Francia Divatlapot“ és a „Képes Gyermekek“ negyedévenként 50 kr.-ért (1 korona.) A lap előfizetése félévre 7 frt (14 korona); negyedévre 3 frt 50 kr. (7 kor.) egy hónapra 1 frt 20 kr. (2 korona 40 fillér). A „Magyar Hirlap“ kiadóhivatala Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz. a van.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Köszönetnyilvánítások.

I.

Ez év július havában a közönségünkben történt tüzvész alkalmával 22 gazda és zsellér szenvedett kárt. A károsultak közt volt olyan is, kinek összes ez évi termése, szekere és egyéb gazdasági eszköze égett el. De a legtöbb károsultnak szénája pusztult el.

Akkor külföldön utazó földes urunk, méltóságos Andrassy Sándor gr. úr, a hirlapokból szerzett értesülést a tüzvészről. Tisztjei által azonnal intézkedett, hogy a károsultak közt az uradalom részéről segély osztassék szét. A teljesen leégett közt pénzt és gabonát osztatott szét; azok pedig, kiknek szénájuk égett el az uradalomban ingyen kaszálót kaptak.

Külföldi utjáról hazatérve tájékoztatta magát az ideai termésről. Meggyőződött arról, hogy a falusi gazdák termése általában alkalmatlan újabb vetésre, és azért elrendelte hogy vetőmag gyanánt az uradalom első osztályu termése cseleltessék be a gazdák termésével. Ma a gazdák 80 kilogrammos búzát vetnek a méltóságos gróf kegyessége folytán.

A községben levő egyházi közönségi előjáróságot magához hivatván, velők a község minden ügyes-bajos dolgát behatóan megbeszélte. E formális tanácskozás eredménye gyanánt felmentjük, hogy a gróf úr ömeltósága óvoda és jegyzői lakás építésére egy körülbelül 3000 korona értékű belsőséget adományozott a községnek — Sőt kilátásba helyezte azt is, hogy az óvoda felállításánál másképp is segélyre lesz közönségünknek.

Mindezen kegyes adományozások és segélyezések folytán igen kedves kötelességet teljesítünk, midőn a vezetésünkre bizott egyházi és polgári község, valamint a tüzkárt szenvedtek nevében is a nyilvánosság előtt mondunk köszönetet méltóságos Andrassy Sándor gr. urnak kegyes adományaiért; kérve ömeltóságát arra, hogy pártfogó szeretetét továbbra is terjessze ki közönségünkre és annak esetleg segedelemre szoruló lakosaira.

A mindenható kegyelme segítse ömeltóságát, hogy még számtalan éveken keresztül gyakorolhassa nemes jótékonyosságát.

Hardicsán, 1901. évi, szeptember 8-án.

Juhász József,
gör kat. lelkész.

Marikovszky Béla,
jegyző.

Maruska András,
bíró.

II.

Velejte, szeptember 10.

Alulírott úgy a magam, mint hűveim nevében a legmélyebb köszönetemet fejezem ki Andrassy Sándor gróf ur ömeltóságának, ki, dacára annak, hogy most 2 éve, midőn a község lakosai a tüzvész következtében teljesen haj-

léktalanná váltak, öket 1000 korona készpénzen felül díjtalanul fa- és kőanyaggal ellátta, a leégett gk. templom belsejét felszereltette, az új harangok beszerzését lehetővé tette, a mult évben a rk. iskola részére belsőséget ajándékozott, az iskolát felépítette stb. stb., mely kiadásai az 5000 koronát megütik.

Mindazonáltal a f. évben parókialis lakásomat újra építette s egy egész új szobával kibővítette, mely újabb kiadásai a 2000 koronát szintén meghaladják.

Ezen valóban nemeslelkű áldozatkésziségeért fogadja a méltóságos gróf ur ismételve legnagyobb köszönetemet.

Matyeczó György,
velejte gk. lelkész.

III.

Sztropkó, szept. 12.

Azzal a kieselt kortes mendé-mondával szemben, a mely választókerületünkben a békés választópolgárok nyugalmát minden igaz ok nélkül zavarja; bátorodom röviden felemlíteni, hogy Andrassy Sándor gróf, kit a kerület önzetlen bizalma e hó 10-én újból közakarattal orsz. képviselővé kiáltott ki, a mi mostoha sorsra jutott felvidéki népünk érdekében minden alkalomkor a legszívesebb készséggel és a legszebb eredménynyel járt el. Miért is mi őt nem csupán képviselőnkül, hanem kerületünknek édesatyjaként tekintettük és éppen ezért minden ügyünk-bajunk orvoslása végett egész bizalommal fordultunk hozzá. Nemes cselekedeteinek hosszú láncolata közül felemlitem, hogy a mikor a felvidéki inség vészharangja megkondult, Andrassy Sándor gróf volt az első 500 korona adományával azok között, a kik népünk nyomorán enyhíteni iparkodtak.

Egy más alkalomkor pedig egyetlen szavunkra 400 koronát adományozott nekünk, sztropkaiaknak, jótékony célokra a nemes gróf.

Iskolánk felavatási ünnepén pedig 50 koronával váltotta meg belépő jegyét.

Ebből, s még több nemes cselekedeteiből láthatni, hogy kerületünk mandátuma Andrassy Sándor gróf kezében a legeslegjobb kézbe van letéve.

Ungváry Ede,
városi főbíró.

TANÜGY.

A Zemplén-vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata

— Rovatvezető: Molnár Gyula. —

Kéziratok rovatvezetőhöz Sátoralja-Ujhelybe küldendők.

A magyar nyelv tanítása idegen ajku iskolában.*

Félve fogok hozzá felolvasásomhoz, tudatában lévén a felvetett téma nagyfontosságának s ama szétágazó véleményeknek, felfogásoknak, melyek a magyar nyelv mikénti tanításáról el vannak terjedve.

Mint tiszta és esupán magyar ajku tanító egy és fél éve működöm oly községben, hol iskola soha nem volt és a hol kivülem más senki sem beszélt magyarul; e körülmény némileg már feljogosít arra, hogy tapasztalataimat s gondolataimat szakfőriaik előtt elmondhassam: — nemzetiségi vidéken levő iskolák emez „achillesi sarkáról.“

Tekintve, hogy a tárgy módszere véglegesen megállapítva és a meggyőzés erejével valamennyi tanító szellemi birtokába juttatva még nincsen; tekintve, hogy az eszközök birtokában teljesen még nem vagyunk: kérem, hogy esetleges tévedéseim és túlzásaim iránt elnézéssel legyenek!

Halhatatlan emlékü királynőnk, a „Ratió edicationis“ megteremtője Mária Terézia kimondta: „Az iskolaügy politikum volt és marad mindenkor!“ Ő volt az, a ki felismerte, hogy az iskola a legfontosabb eszköz az állam hatalmassá s egységessé tételében; Ő neki, valamint fiának és utódjának, a birodalmi egység volt a fő ideája, csakhogy az akkori viszonyok és a mi felfogásaink szerint törekvésük helytelen és kivihetetlen volt — a céljuk elérésére használt eszközök az erőszakosság bélyegét hordozták magukon.

Formailag az akkori és jelenlegi politikai cél egy: az egység megteremtése mindenben; csakhogy mig akkor az egész Monarchiát — az azt alkotó összes nemzeteket — németté akarták tenni — ma — a mikor különben mi magyarok részben önállók s függetlenek vagyunk — akarjuk, hogy a hazánk területén élő idegen

* Felolvasatott a „Zemplénvármegyei a. t. tanító egyesület felső körének“ 1901. évi május hó 28. napján Varannón tartott gyűlésén.

* **Kivételes nőülés** megengedéseért folyamodtak: Glück Sámuel h.-németi, Martyanik György sztakesini, ifj. Maczkó Mihály alsó-reg-meezi, ifj. Delimán Mihály topolyáni, Kosztelnik János kladzáni, Kovács András kis-géresi, Lukács András mikóházi, végül Csacsó András petriki lakosok. Folyamodásaikat pártolón terjesztette fel a honvédelemügyi kir. ministerhez közigazgatási bizottságunk f. hó 12-én tartott üléséből.

* **Állami anyakönyvi statisztika.** A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál 1901. szept. 31-től 1901. szept. 14-ig a) házasságot kötött: 2 pár; b) kihirdetett: 2 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 11 esetben; d) elhalálozott: 11 egyén.

Vármegyei Hivatalos Rész.

3714/I. 901.

Körösvények.

I.

Károlyfalva község közbirtokossága egy 1 éves deres, homlokán hóka jegyű csikót bitangásban talált.

Igazolt tulajdonosa a tartásdíj lefizetése után Károlyfalva község előjáróságánál átvetheti.

Sátoralja-Ujhely 1901. szeptember 12.

Jelenek, szolgabíró.

2225/1901. sz.

II.

Sermer Jakob Hirs, homonna zbojnai lakos tulajdonát képező 1 éves fakó szőrű homlokán fehér jeggyel ellátott üszörborju a f. é. szept. hó 5-ik napján tartott országos vásár alkalmával a vásártérről eltűnt. Körözését ezennel elrendelem.

Szinna, 1901. szeptember hó 5-ik napján.

Kossuth Elek, főszolgabíró.

429 szám/R. 1901.

III.

Bánóc község határában egy öreg szőke szőrű koca sertés bitangásban találtatott és Kluesa János vasúti pályamester a bánóci vasúti állomáson gondozás alá vétetett.

Körözése azzal rendeltetik el, hogy igazolt tulajdonosa nevezett tulajdonosa nevezett pályamesterrel átvehető.

Nagy-Mihály, 1901. évi szeptember hó 13.

Somossy, szolgabíró.

3934/sz.

Zemplénavármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Az állami tanítóképző, felső-kereskedelmi és polgári, valamint állami és áll. seg. községi el. iskolák igazgatóinak, illetve tanítóinak.

Az „Első magyar írógyár Wuzel és Társa” cég gyártmányai újabb időben már oly minőségben kerülnek forgalomba, hogy a követelményeknek teljesen megfelelnek.

Tekintettel erre, valamint a maga nemében egyetlen hazai vállalat felvirágozásának a hazai ipar és közgazdaság szempontjából kiváló fontosságára, a vallás- és közoktatásügyi mk. minister ur öngyméltósága f. évi augusztus hó 22-én 24325. sz. a. kelt rendelete folytán ezenel elrendelem, hogy a nevezett cég gyártmányait, a mennyiben azok minőség és ár tekintetében a külföldi hason cikkekkal egyenlők, az állami tanító- és tanítónképzésekben, felső-kereskedelmi, polgári fiú- és leány, nemkülönben felsőbb leányiskolákban, valamint állami és községi népiskolákban kizárólag használják.

Sátoralja-Ujhelyben, 1901. szept. 9-én.

Beregszász István,
kir. h. tanfelügyelő.

Sátoralja-Ujhely város rendőrkapitányától.

2201 sz./rk. 901.

Pályázat.

Sátoralja-Ujhely r. t. város rendőrségénél több állás lévén üresedésben, felhivatnak a pályázók, hogy az ez állás elnyerése iránti okmányaikkal felszerelt folyamodásaikat alulírt-hoz küldjék be.

Feltételek.

40 éven aluli életkor, írásban és olvasásban való jártasság, kifogástalan előélet, egészséges erős testalkat.

Kiszolgált katonai vagy honvéd altisztek és volt csendőrök előnyben részesülnek.

Havi fizetés 50 korona, ruha és felszerelés.

Sátoralja-Ujhely, 1901. szeptember 12.

Schmidt Lajos, rendőrkapitány.

Heti naptár.

Vasárnap, szeptember 15. F 16 Már. neve
Hétfő, szeptember 16. Eufémia sz.
Kedden, szeptember 17. Lambert pk.
Szerdán, szeptember 18. Kup. Józ. K. †
Csütörtökön, szeptember 19. Január vt.
Pénteken, szeptember 20. Euszták vt. †
Szombaton, szeptember 21. Máté aps. †

Nyílt-tér. *)

Míg a logutóbbi időnkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható a vérkőpésben, szívhajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS

Margittelep, Bereg megye

vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a húgyszervek betegségeiben a legjobb víz, hanem a legkitűnőbb borvíz s enyhén sós íze miatt mindenki, még a legkisebb gyermekek is a legszivebben veszik magukhoz a gyomor és légeső hurutos megbetegedéseiknél.

Országos főraktár:

ÉDESKUTI L. Budapesten,

csász. és kir. udvari szállító.

Ásványvíz nagykereskedő.

Kapható mindenütt.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget A szerk.

A szerkesztő postája.

S. József. A tiszt. p. megindításáról, úgy tudom, már gondoskodott a kiadóhivatal. Szokásos versek közlésére nem vállalkozunk. Társadalmi irány, avagy alkalmi cikkeiket mindig szívesen látjuk.

V. M. — Ungvár. Most már kissé megvárakoztatjuk.

L. I. — Helyben. Peti cigányt beiktattuk a Naptárba.

K. dr. — Ág-Csernyő. Meddig marad itthon?

B. K. — A-Bereczki. A karesi vers kézírata most már igen sürgős.

Magda. — Pécel. A kedves sorokért, Manya jogán, kézesókom.

W. J. — Kassa. Tessenek elhinni, hogy a vm. ebben az érdekekben rosszabbul áll, mint állanak önök; mert ő adni nem bír; önök legalább kérni tudnak.

B. E. — N-Vár. Csak egy kis türelem A mint ráérünk, eljárunk majd a dologban. Szíves üdvözlét!

A fehér ruhás. Nem üti meg a mi mértékünket.

Ny. — Szedliczke. Jelen számunkról részben lekésett.

Bpest. (Rottenbiller-u.) Részemről is fogadjátok a legjobb kívánatokat!

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza

Kiadó-tulajdonos: Énlert Gyula

Hirdetések.

40231/901. I.

Árlejtési hirdetmény.

A tokaji m. kir. sóhivatali helyiség sóraktár és ellenőri természetben lakás helyreállítása céljából folyó évi szeptember hó 25-én délelőtt 9 órakor a tokaji m. kir. sóhivatalnál írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, a melyre vállalkozók 10%-os bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt és megcímzett írásbeli zárt ajánlat, melyhez a kikiáltási összeg 10%-ka bánatpénzként esatolandó, a tokaji kir. sóhivatalnál az árlejtési tárgyalás megkezdéseig beadható, és hogy a munkálat költségvetési összege 1922 korona 43 fillér.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok alulírott pénzügyigazgatóságnál és a tokaji m. kir. adóhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Sátoralja-Ujhely, 1901. évi szeptember 10.

Mauks,

h. pénzügyigazgató.

Eladó.

Besztercezi szilva 200 métermázsza

Kézzel szedett téli alma 100

Attörött szilvaiz métermázsánként 20 forintért.

Gőzön aszalt szilva métermázsánként 20 forintért.

A szilvaiz és aszalt szilva kilonként is kapható

Kapossy Menyhértnél,

Z.-Vásárhely, u. p. Bánóc.

1251 és 1257/1901. V. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság 1898. évi P. V. 300 és 1899. V. I. 161/1. sz. végzése következtében Dr. Rosenthal Sándor és Sulyovszky István ügyvéd által képviselt Schön Sándor helybeli és Czibur Bertalan n.-mihályi lakosok javára Gyarmathy Soma és neje b.-ujlaki lakosok ellen 957 kor. 90 fill. és 760 korona s jár. erejéig 1898. évi augusztus hó 1. és 1899. évi július 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás úján le- és felül foglalt és 2516 koronára becsült következő ingóságok u. m.: lovak, tehének, csikók, borjúk, termények és házi butorok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság 1899. évi V. I. 161/16, 1901. V. I. 85/4 számú végzése folytán 748 korona 49 fill. s járuléka erejéig Bodzás-Ujlakon alperesek lakásán leendő eszközzésére 1901. évi szeptember 17-ik napjának délelőtti 10 óra határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is foganatosíthatni fog.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1901. évi augusztus hó 27-én.

Tomasovszky Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Mellékjövedelem.

Intelligens urak, foglalkozásukra való tekintet nélkül, minden állással összeférő mellékjövedelemre tehetnek szert.

Nem kell hozzá sem szakismeret, sem nagy fáradság.

Barátaik, ismerőseik körében kell csak tevékenységet kifejteniök e minden kétségen felül tiszteletreméltó mellékjövedelemi forrásnak minél nagyobb mértékben való kiaknázása végett.

Teljes felvilágosítás azonnal adatik.

Akik erre vállalkozni hajlandók, küldjék pontos címmel ellátott ajánlatukat, (melyek rögtön továbbíthatnak)

„Mellékjövedelem“ jelige alatt az

„Általános Tudósító“

hirdetési osztályához,

Budapest, VII, Erzsébet-körút 54.

830,901. V. végr. szám

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság 1901. évi V. II. 254/1 sz. végzése következtében Dr. Bender Béla ügyvéd által képviselt Deutsch József bécsi cég javára Rónai Lipót s.-a.-ujhelyi lakos ellen 292 korona s jár. erejéig 1901. évi május hó 12-én foganatosított biztosítási végrehajtás úján felül foglalt és 3084 korona 70 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: áru asztalok, álványok, női felöltők, szörme áruk, szövetek stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. járásbíróság 1901. évi V. II. 287/3. számú végzése folytán 88 korona 70 fillér maradt hátrány erejéig S.-A.-Ujhelyben alperes ütlethelyiségében leendő eszközzésére 1901. évi szeptember hó 17-ik napjának délutáni 4 óra határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, 1901. évi aug. hó 29. napján

Tomasovszky Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Uj férfi-divat üzlet megnyitás.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy Sátoraljaujhelyben levő ruharaktáramat eladtam s a mai kornak teljesen megfelelő

FÉRFI-DIVAT TERMÉT nyitottam.

Raktáron tartok legfinomabb bel- és külföldi gyapjuszövetet; készítetek kitünő szabással és legfinomabb kivitelben a divatnak megfelelő mindenféle **férfiruhát, papi és sport öltözéket, posta- és vasuti egyenruhát** stb.

A megrendelt ruhák a legrövidebb idő alatt pontosan elkészültek.

Szövetmintákat kívánatra bérmentve küldök.

Kérve a n. é. közönség b. bártfogását, vagyok teljes tisztelettel

POLLAK A.
férfi-divat szabó.

184/1901. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur rendeletére a Bodrog folyóban Felső-Berecki község alatt építendő partvédezetéhez szükséges 7599-96 m³ terméskő szállítására a sátoraljaujhelyi m. kir. folyammérnöki hivatal 1901. évi szeptember hó 25. napján d. e. 10 órakor hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A szállítás iránt kötendő szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes szállítási feltételek s az ajánlati feltételek az alulírott hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1901. szept. hó 10-én.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Nem permetezett csemege szőlő május kúti utca **Dr. Horváth** borházában kapható.

1422/901. kj. sz.

Árverési hirdetés.

Alólírott körjegyző ezennel közhírré teszi, hogy Töke-Terebes és Nagy-Ruszka községek urbéreseinek tulajdonát képező vadászati joga az 1883. évi XX. t.-cz. alapján (6) hat egymásután következő évre — 1901. október 1-től 1906. évi szept. 30-ig — bérbe fog adni és pedig: Töke-Terebesen folyó évi szeptember 28-án délután 9 órakor, Nagy-Ruszkán folyó évi szeptember hó 30-án délután 3 órakor. — Az árverési feltételek alólírott körjegyző hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Kelt Töke-Terebes 1901. szept. 10-én.

Rácz János, körjegyző.

Szenásy, Hoffmann és Társa
selyemárú háza
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Az őszi és téli

UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csakis „First Class” gyártmányok elárúsítása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghíresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag cégünkönél szerezhetők be.

✦ Minden egyes árucikknek ✦

föltétlen szabott ára.

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a tulbeeslés teljesen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

Szenásy, Hoffmann és Társa
selyemárú háza
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Tehenész,

józan életű, megbízható, a ki a tehének körüli teendőben — fejés, borju nevelés és tejkezelésben — járatos; jó fizetés és persentenciában való részesedés mellett alkalmazást kaphat **Wiczmány Ödön** butkai gazdaságában; ugyanottan 3 drb. fehér gondör szőrű tenyész kan, mező-hegyesi faj, 2¹/₂ éves eladó.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen. Legjobb szépitő szer.

A női szépség
elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb a **FÖLDES** féle

Margit-Krème

mely vegytiszta, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan, és zsírmentes.

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolít szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát, (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérre, simává és üdévé varázsolja. Legkitünőbb övszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 frt. Margit hölgypor 60 kr., Margit szappan 35 kr., Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr., Margit arcvíz 50 kr.

Számtalan elismerő és köszönő levél!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítőt:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban drogeriában és illatszer-kereskedésben.

Főraktár:
S.-A.-Ujhelyben: Kincsesy Péter és Widder Gyula gyógyszerárban.

hamisítók bíróilag üldöztetnek. Csodás, gyors hatás.

Haszonbérbe adandó

1902. évi október 1-től számítandó 9 évre a Ghyecz József ur és neje öngysága tulajdonát képező s Gálszécs, Kohány és Gerenda községek határaiban fekvő mintegy 946 hold (á 1200 □ öl) szántóföld és 44 kaszás rétből álló s ez idő szerint is haszonbérben levő birtok megfelelő lak és gazdasági épületekkel.

A haszonbérlethez tartozik a haszonbérbeadók tulajdonát képező dargói erdőben a birkával és sertéssel való legeltetés is.

Kívánatra bővebb felvilágosítást ad, kinél egyszersmind a haszonbérleti feltételek is megtudhatók

Dr. Novák István ügyvéd,
Gálszécsen.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bé-beadását avagy bérbevitelét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvettem

Jóhírnévű vendéglőmben kitünő asztali bor 40 krtól 44 krig, — továbbá valódi hegyaljai szamorodni 1 forint 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.

Weinberger Manó,
S.-A.-Ujhely Korona u.

5530/1901. tk. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1901. évi augusztus hó 10-én 25,098/901. I. M. sz. a. elrendelte, hogy a homonnai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Izbugya-Hrabóc** község telekkönyveibe felvett mindazon ingatlanra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz., az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és az 1891. évi XVI. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás s ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével fogatosítottassék.

E czélból a helyszini eljárás a nevezett községben az 1901. évi november hó 18-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak

1) mindazok, a kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2) mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezzenek iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a kiküldött bizottság előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek és

3) azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy egyéb megszünt jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Homonnán, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1901. évi augusztus 25.

Dr. Oláh, kir. albiró.

1157/I. 901.

Árverési hirdetmény.

Alólírt elöljáróság közhírré teszi, miszerint Kis-Toronya község vadászati joga folyó évi szeptember hó 29-ik napján délutáni 3 órakor Kis-Toronya község házában nyilvános árverésen 6 egymásután következő évre haszonbérbe fog adni.

Az árverési feltételek Sátoraljaujhelyben a körjegyzői hivatalban tekinthetők meg.

Kis-Toronyán, 1901. évi szeptember hó 12-én.

Gyarmathy Béla,
h. körjegyző.

Nátházi Károly,
bíró.

21 év óta fennálló hordó gyáramban
GÖNCZI HORDÓK
jutányos árban kaphatók.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

téglagyáramat

a mai kor kívánalmainak megfelelően

gőzgéppel és körkemenczével

rendeztem be, melyben mindenféle speczial munkákat készítek u. m.:

1. Francia hornyolt tetőcserep, melyből 14 drb. fed. □ méterenként, súlya 35 kiló.
2. Hozzávaló dísz gerincecserep.
3. **Többféle nagyságu alagsővek, mező és szőlő-vizek, valamint nedves lakások lecsapolásához.**
4. Gép falitégla.
5. Préselt sima téglá dísz munkákhoz.
6. Kézi falitégla.
7. Kézi közönséges fedéleserep.
8. Gépi közönséges fedéleserep.
9. Vízépítési fagyálló téglá.
10. Boltozat ürtégla.
11. Virágágy díszitégla.

Áruimat a sárospataki vasuti állomáshoz vagonokba rakva jutányosan számítom. — Gyáramat a n. é. közönségnek b. pártfogásába ajánlva maradtam

Kitünő tisztelettel

NIESZNER FERENCZ,

hordó és gőztéglagyár tulajdonos. Sárospatak,

Több kiállításon kitüntetve.

KÓTITS LÁSZLÓNÁL

Sátoralja-Ujhelyt.

Saját készítésű kovácsolt vasból készült erős **BORSAJTÓK** eladók.

Kipróbált gyártmány a legerősebb nyomásnak is ellent áll.

A törköt egy darabban adja ki.

➡ A mustba olaj nem kerül. ➡

Egyszerű szerkezeténél és olcsóságánál fogva is ajánlható.

Tanuló

felvétetik a

„ZEMPLÉN” nyomdájában

Hazai ipar! **„Emke” padlófénymáz** Magyar gyártmány!

Nem kell osztrák, nem kell német, nem kell külföldi gyártmány, hanem vegyünk

Berkes-féle „EMKE” padlófénymázt,

s így elérjük, hogy kitünő legjobb magyar gyártmányt kaphatunk s e mellett kiváló közművelődési célt szolgálunk, mert 5% az „EMKE” javára szolgál. A Berkes-féle „EMKE” padló lakk: **a szobapadlók fényezésére kiválóan alkalmas, mert:**

- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: rögtön szárad s így a fényezett szoba már egy óra múlva használatba vehető.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: szagtalan, tehát nem kell a kellemetlen Terpentin szagot napokig a szobákban tűrni.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: mosható s szárazra törülve fénye még fokozottabb.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: víztől nem lesz foltos, mint a többi lakk.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: fényét a többi hasonló gyártmányok között legtovább tartja, tehát legtartósabb.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: üveg keménységűvé válik, s a legkevésbé kopik.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: szeszszel higítható.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: kitünően alkalmas konyha butorok és más erős használatnak kitett tárgyak mázolására.
- A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-lakk: a ragadós padlókat szárazzá teszi.

Gyártás és főeladási hely: **Berkes Bertalan** Nagyvárad. — Egyedüli eladási hely: Sátoralja-Ujhelyben: **Klein Albert** és Tokajban: **Olay Lajos** urak kereskedésében.

Kapható Malárisik György fűszer-kereskedésében Sátoralja-Ujhely.

Eladó

egy teljesen jó karban lévő, alig használt divatos

kocsir kocsir

jutányos árban.

Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Eladó

300 métermázsa kiváló minőségű löhere, továbbá 400 métermázsa jó minőségű sarju

Mandel Hermannál

Sztr. Hrabócz u. p. Kelese (Zemplén m.)

Milleniumi kiállítás 1896. Nagy milleniumi érem.
STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: **Katona József-utca 8. sz. Margithid és nyugoti pályaudvar közt.**

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

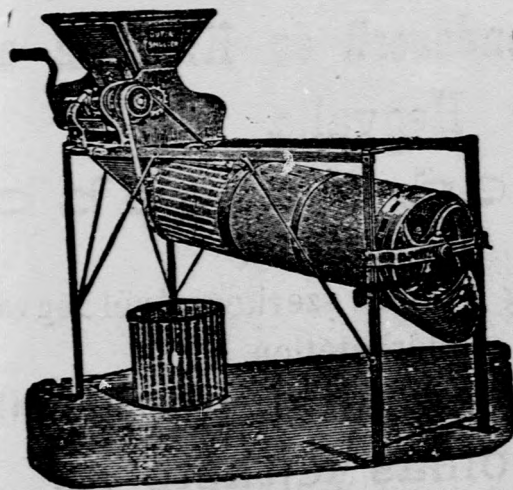
Trieurök: konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel és trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.
Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Az 1836-ik év óta ismeretes
Alapi Salamon Géza-féle

Szulini Korona Forrás

legszensavdusabb — nem másavval telített természetes ásványvíz.

Kitünő gyógyital

gyomor-, bél-, hólyag-, légeső- és gégehurut ellen.

Hazánk legjobb borvize.

Savanykás borral vagy gyümölcszörppel — főleg nők és gyermekek számára — kitünő idűtő italt szolgáltat.

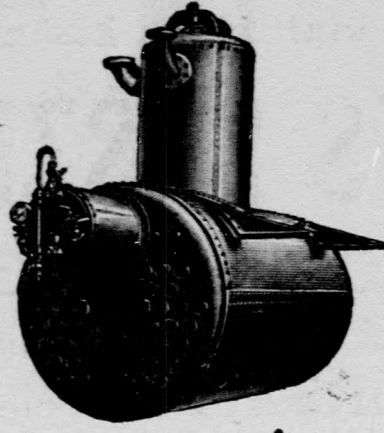
Országos főraktár:

Kónya Miklósnál Eperjesen.

Kapható azonkívül minden fűszer és ásványvíz üzletben.

Alapítva

1866.

Alapítva

1866.

FLEISCHER ÉS TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje
Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánl:

Gőzkazánokat,
Szesztartályokat,
Viztartályokat,
Gőzgépeket,
szeszgyár berendezéseket,
Malomberendezéseket,

Szöllő-gazdák, borkereskedők, hatóságok és
tűzoltó-egyesületek figyelmébe.

DEUTSCH ADOLF

alapít. 1890 első s.-a.-ujhelyi hordógyára alapít. 1890

Sátoralja-Ujhely.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a s.-a.-ujhelyi

HORDÓGYÁRAMBAN

mindenféle nagyságu hordókat készítek, a legkisebb ántalagtól
a legnagyobb hordóig, valamint

szüretelő, taposó és fürdő-kádat

minden megrendelendő nagyságban a legjutányosabb árban.
Különösen ajánlom a t. községek, gazdák és tűzoltó-egye-
sületeknek a nálam készített

VIZES HORDÓKAT (gömbölyü vagy ovál)

mely kitűnő gyártmányaim számtalan község és tűzoltó-egyesületnél használatban
van és melyek még eddig minden más hasonló gyártmányok közül jóságuk és
tartósságuk által kitűntek.

Fonto!!! Hordó-gyáramban, mely már több év óta fennáll, csak a leg
jobb minőségű hegyi tölgyfa anyagot használok, de kivánatra elválllok minden
nemű fenyőfából készítenő munkákat is és képes vagyok bármily megrendelésnek
a legrövidebb idő alatt eleget tenni.

Számos rendelést kérve maradok kiváló tisztelettel

DEUTSCH ADOLF,

hordó-gyáros.

S.-A.-Ujhely, Rákócy-u. (saját házamban.)

Bor-eladás.

1889. évi saját termésű valódi hegyaljai

szamorodni és asszú-bort

üvegenként is eladok.

Szamorodni 3 K. 20 f. Asszú 6 K. Finomabb asszú 10 K.
literenkint.

könyvkereskedő **LÖVY ADOLF** S.-A.-Ujhely.

Kitűnően kezelt

Hentes áruimat

a t. cz. vevő közönség ssives figyelmébe ajánlom

Friss olvasztott szalonna zsír	kilója 1 kor. 08 fill.
„ sóatlan szalonna, zsirnak való „	96 fill.
Uj sós szalonna	1 kor. — fill.
Füstölt szalonna szeletben	1 kor. 08 fill.
„ „ tábla	1 kor. 12 fill.
I-ső rendű pörkölt paprikás szalonna „	1 kor. 28 fill.
Füstölt kolbász	1 kor. 50 fill.

Nagybani vételnél árengedmény.

Megrendelhető

KARNER JÓZSEF,

hentes üzletében Nyiregyházán.

Legnagyobb czipó- és uri divat-raktár.

Halász Herman

ezelőtt özv. **Rózsásy Lajosné**

Sátoralja-Ujhely, főtér.

Czipók csak a legjobb anyagból a legelegánsabb
alakban nálam olesón beszerezhetők.

Egyedüli raktár a gomb, fűzős és zugg nélküli „Triumph“
czipóknak, mely egy érintéssel fel és lehuzható.

Óriási választék

uri divat-czikkekben,

u. m. legfinomabb férfi és fiu bel- és külföldi kalapok-
ban, finom fehér és színes ingek, gallérok, kézelők és
a legizlésebb nyakkendőknél, olesó árakban.

Izléses séta- és táncz spangeres czipók.

Elismert legjobb

Czipó-krémek

minden színben.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

1901. Temesvári kiállítás: első díj.

A LESZIH-féle újból javított

„VIKTORIA“ terményrostákat

ajánlja teljes szavatosság mellett

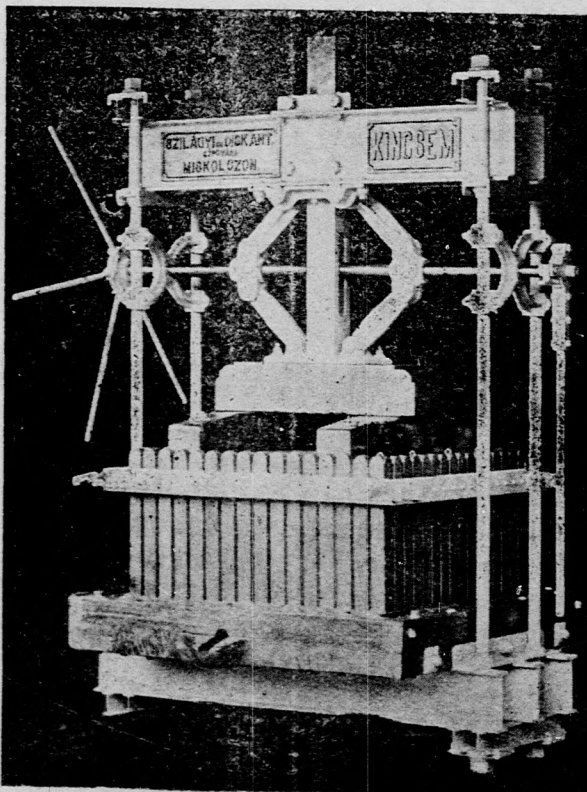
LESZIH MIKSA utódai

SZILÁGYI és DISKANT

gépgyára és gazdasági gépraktára
(Leszih-féle ház) Miskolcson (alapítva 1863.)

30-szor kitüntetve

napontai munkaképesség: 100,—200,—300,
egészen 500 mázsaig tisztít zörgés nélkül,
nagy és apró magvakat osztályoz suly és
nagyság szerint. — Üszög verővel ellátva!

BORSAJTÓK.

Könyökszerkezetű, Acélsorsós,
Mabille rendszerű és Kincsem a
Hegyalja

legkedveltebb
borsajtója.

Kitűnő anyag s elmés szerkezeténél fogva
utólérhetetlen.

Egy ember által 10—20,000
kg. nyomás fejthető ki.

Rostáink és borsajtóink az erdélyi gazd.
egyesület védnöksége alatt álló kiállításon
mindenkor megtekinthetők!

A prágai rostaversenyen a legelső és legmagasabb kitüntetést a „VIKTORIA“ terményrostánk nyerte.

Sátoralja-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén“ gyorsajtóján.

Terménykereskedőknek elküldhetően.

Gazdaságban nélkülözhetetlen!